

04SA 1010. Kapsel 5



1977

MILLET MECLİSİ BÜTÇE GÖRÜŞMELERİ

Başbakan

SÜLEYMAN DEMİREL'in

KONUŞMASI





1977

MİLLET MECLİSİ BÜTÇE GÖRÜŞMELERİ

Başbakan

SÜLEYMAN DEMİREL'in

KONUŞMASI

MILLET MECLISI
BÜTCE GÖRÜŞMEKLERİ

1977



✓

04 SA 1010 (5)

Başbakan

SÜLEYMAN DEMİREL'in

KONUŞMASI



BİRİNCİ OTURUM

Açılış Saati : 10.00

BAŞKAN : İ. Orhan Akkoyunlu

DİVAN ÜYELERİ : Enver Akova (Sivas), İlhami Çetin (Yozgat)

BAŞKAN — Millet Meclisi Genel Kurulunun 47 nci birleşimini açıyorum.

BAŞKAN — 1977 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının tümü üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz.

Komasyon ve Hükümet lütfen yerlerini alsınlar. . . .

Komasyon ve Hükümet yerlerini aldılar. Hükümet adına cevap vermek üzere Sayın Başbakan, buyurun. (AP sıralarından, alkışlar, «Bravo» sesleri)

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Isparta) — Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri;

Hepinizi saygı ile selâmlıyorum. 1977 Mali Yılı Bütçesinin, Komisyonda, Cumhuriyet Senatamızda görüşülmesinden sonra Millet Meclisinde görüşülmesine başlanmış bulunuyor.

Millet Meclisinde yapılan görüşmeler, grupların ve kişisel görüşmelerin tamamlanmasından sonra Hükümet adına cevap verilecek noktaya gelmiştir.

Huzurunuzda görev başında bulunan Cumhuriyet Hükümetinin başı olarak yapılmış tenkitlere cevap vereceğim. Bir hususu burada, konuşmamın başında açıklamak istiyorum : Her sene olduğu gibi zaman zaman tartışmalar biraz geriye, biraz ileriye gitmiştir. Bunu da çok kere kaçınılmaz görüyorum. Onun için nefis müdafası haline gelmiş bulunan hususlarda da bazı şeyleri cevaplandırmak mecburiyeti ile karşı karşıyayız.

Bundan evvelki dönemlere yöneltilmiş kritiklere, bunlar tekrar bile olsa, birçok kere cevaplandırılmış bile olsa yeniden söylendiği için mümkün olduğu kadar kısa temas etmek mecburiyeti vardır.

Bu itibarla, cevaplarım iki bölümde mütalâa olunmalıdır, bunlardan birisi; bugünkü Hükümetin icraatına ve bu bütçeye yönelmiş tenkitlerdir, diğeri de bütçenin ve bugünkü Hükümetin icraatı ile alakalı olmaksızın bize yöneltilmiş tenkitlerdir.

Sözlerimin başında bu hususta mümkün olduğu kadar kısa olmaya çalışacağım; çünkü, millet önünde siyasî partilerin tümü yakında bir hesaplaşma yapacaklardır, bu hesaplaşma yapıldığı zaman bu hususta herkes lâzım geldiği kadar vakit bulacaktır ve yüce milletimizin hakemliği ile de haklı haksız meydana çıkmış olacaktır.

Şimdi, 1977 Bütçesine, 1976 Bütçesinin tatbikatına bugün görev başında bulunan, güveninizle görev başında bulunan ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının gösterdiği şekilde kurulmuş ve gösterdiği şekilde ayakta duran Cumhuriyet Hükümetinin icraatına yöneltmiş tenkitler üzerinde durmak istiyorum. Evvelâ şunu ifade edeyim ki, bu tenkitler için konuşan değerli hatiplere teşekkürlerimi sunuyorum. Bunların içinde faydalanılacak olan hususları Cumhuriyet Hükümeti en ince teferruatına kadar nazarı dikkate alacaktır. Kendi programına, kendi istikametlerine, kendi yönüne, Millet Meclisi önünde, Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde, Millet önünde yapmış bulunduğu taahhütlere uymayan hususları da, herkes kendisi iktidara geldiği zaman gerçekleştirecektir. Bunları bizim nazarı dikkate almamız mümkün değildir.

Biz milletin huzurunda ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin huzurunda bir Koalisyon Hükümeti olarak bir programa bağlıyız. Bizim hesabımız bu program üzerinden yapılmalıdır. Gayet tabii bu programın dışında umumî hükümler vardır, umumî hükümlerin de carî olmadığını söylemek istemiyorum. Ama unutulmamalıdır ki, biz bir tek parti hükümeti değiliz, 4 partinin ve bağımsız parlamenterlerin desteği ile güven oyu almışız ve destekle ayakta durmaktayız. Bu itibarla yapacağımız şeyler Hükümet Programımızda tadat edilmiştir, Hükümet Programımızdaki hususları yerine getirmeye 23 aydır gayret sarfettik. Evvelâ şu hususu belirtiyim ki, bu sene Millet Meclisi Genel Kurulunda yapılan görüşmeler Komisyonda, Cumhuriyet Senatosunda yapılan görüşmelerin ana hatları itibarıyla tekrarı bile olsa, bilhassa bu sene yapılan görüşmelerin daha çok ekonomiye kaymış olmasından memnuniyet duyuyoruz. Gerçekten bütçe bir ülkenin bir yıllık kaynaklarının daha doğrusu kamu kaynaklarının sarfını gösteren bir belgedir ve bu önemli bir belgedir. Ekonomik hayatı tanzim eden politikalar bu bütçe ile, şu veya bu şekilde alakalıdır ve Türkiye'nin ekonomik seviyesinde ve Türkiye'nin uyguladığı karma ekonomi sistemi içerisinde, bütçenin ve onunla be-

raber uygulanan hükümet politikasının, ekonomik kalkınmada, ekonomik hayatta fevkalâde önemli rolü vardır.

Ekonomisi çok gelişmiş memleketlerde bütçe belki de tesir icraasında, ekonominin genel gidişatına tesir icraasında önemini bir derece yitirmişdir. Ama Türkiye ekonomisinde, Türkiye ekonomisinin yönlendirilmesinde bütçe, daha uzun seneler önemli temas bir vasıta olmaya devam edecektir. Bu itibarladır ki, daha çok ekonomik meselelere temas edilmiş olması, sosyal meselelere temas edilmiş olması sevindiricidir. Bu arada tabi ki, görüşen hatipler, fikir beyan eden sözcüler, Hükümeti silkelemek bakımında da ellerinden geleni yaptılar. Bunlar esasen alışıl gelmiş şeylerdir. Yalnız unutmamak lâzımdır ki, Hükümet tenkit edilir, edilmedir de, yalnız Hükümetin tahkir ve tezyif edilmesini tenkit olarak kabul etmek mümkün değildir. Her şeyi kendisinden (AP sıralarından alkışlar) beklediğimiz bir hükümeti tahkir ve tezyif ederseniz, kendi kendinizle ters düşersiniz. Şunu yapamadı, bunu yapamadı, bunları demek mümkündür. Şunu söyle yapması lâzımdı, bunu da demek mümkündür. Yalnız bu Hükümeti gerçekten fevkalâde ağır bir takım elfaz ile şekillendirmeye, vasıflandırmaya kalktığınız takdirde, o zaman artık ondan sonra o hükümetten bir şey beklememeniz lâzım, ondan sonra yaptığınız tenkitler boş olur. O itibarladır ki, buradaki bir çelişkiye işaret etmek istiyorum. Hükümetler gelir, Hükümetler gider, Hükümetler kalıcı değildir, ama Hükümet müessesesi kalıcıdır, müessesese kalıcıdır. Binaenaleyh «Hükümetleri tahrip ediyoruz» diye müesseseyi tahrip ettiğimiz takdirde rejimi işletmemiz mümkün değildir. Onun içindir ki, kişileri tenkit edelim ama kişileri yeriyoruz diye makamları ve müesseseleri tahrip etmek doğru değildir. Ebedi olan Türkiye Cumhuriyeti Devletinin makamlarını ve müesseselerini hep beraber korumak mecburiyetindeyiz. Bugün Hükümette biz varız; yarın hükümette, hükümeti enine boyuna tahkir eden kişiler olabilir. O zaman kendilerinin başkaları tarafından tahkir edilme hakkı, Başkalarına kendileri tarafından verilmiş olur. Onun içindir ki, bu dozu ne kadar iyi tutabilirsek diyaloglar da o kadar iyi işler, rejimimiz de o kadar iyi işler. Gerçekten bu müessesede huzur ve sükun sağlayabilirsek, ülkede huzur ve sükun sağlamak da o kadar kolaylık olur. Bu müesseseyi çok daha itibarlı tutarız. Bu müesseseyi itibarlı tutmak bizim hepimizin görevidir.

Bunları kaydettikten sonra, Türkiye'nin çok zor şartlar altında bir dönemi yaşadığını, esasen dünyanın pek çok zor şartları

bulduğunu ve Türkiye'nin de, dünya içerisinde bulunduğuna göre, esasen kendi tarihi seyri içerisinde şartlarının zor olduğunu, bir nizam kavgası içinde bulunan dünya dolayısıyla şartlarının zor olduğunu nazarı dikkate alarak hadiselerle bakmak gerekiyor. Endişelere tepeden bakmak gerekiyor, hadiselerle büyük bakmak gerekiyor. Bu değerlendirmeleri yaparken, gayet tabii ki, icraat yapan hükümetlerin her şeyi doğru yapmasının mümkün olamayacağını, ama doğru yapmak niyetinde hareket ettiklerini de kabul etmek gerekir. Esasen açık rejim bütün müesseseleriyle mevcuttur ve açık rejimin işlemesine mani hiç bir şey yoktur. Eğer açık rejimin işlemesine mani varsa, elbirliği ile bu manileri ortadan kaldırmamız gerekir. O itibarla açık rejimin dışında birtakım, açık rejimin bütün yollarının verdiği imkânların dışında bir takım çareleri aramanın manâsı yoktur. Anayasa'da ve kanunlarda yazılmış bulunan reçeteler dışında bir takım reçeteler aramanın bir takım çareler aramanın manâsı yoktur. Açık rejim budur. Açık rejim mevcut belgelerle, mevcut dokümanlarla ülkenin idaresinin sağlanmasıdır.

Birçok tenkitler yapıldı. Bu tenkitler içerisinde «Hükümet programındaki vaatlerini yerine getirmemiştir» denildi. Hükümet kötülendi, Hükümet dağılmış, dağılıyormuş gibi gösterildi, ifade edildi. Hükümet ortaklarını düşürmüyoruz deyip, birbirine düşürecek biçimde beyanlar yapıldı. Adalet Partisine bol bol çatıldı. Unutmamak lâzım ki, Adalet Partisi koalisyonun bir ortağıdır ve bu sözleri söyleyen partiler koalisyon olduğu zaman Hükümet onların Hükümeti değildir. Hükümet esasen Cumhuriyet Hükümetidir de Koalisyon Hükümetidir; bir partiye dayanır, birden fazla partiye dayanır. Ortak sorumluluk söz konusudur. Koalisyon bir federasyon değildir. Ama şunu ifade etmek lâzımdır ki, tek parti Hükümeti dahi yürütmek zordur. Kaldı ki, gayet tabii ki, Koalisyon Hükümetlerini yürütmek dünyanın her ülkesinde zordur. Ama bütün bunlara rağmen, işbaşında bulunan Hükümet büyük bir anlayış içerisinde memleketin önemli meselelerini çözerek bugüne kadar ülkeyi idare etmiştir.

Düzensizden yakınıldı ve düzensizden yakınılırken-ki bunlara yabancı değiliz- bir takım henüz bizim anlayamadığımız sözler söylendi ve nihayet Cumhuriyet Halk Partisi Sayın Genel Başkanı itina ile bir imajı yıkmaya çalıştı; geçen sene de bu imaj yıkılmaya çalışılmıştır, kamuoyu önünde de bu imaj yıkılmaya çalışılmıştır. Yalnız şunu hemen biraz sonra bunlara cevap verece-

ğim- bu imaj yıkılmaya çalışıldıkça, yıkmaya çalıştıkları imaj daha çok güçlenmektedir. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

ORHAN EYÜPOĞLU (İstanbul) — Kırallık iddiasına berdevam.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Çünkü güneşi balçıkla sıvamak mümkün değildir, inkâr ile bir yere varmak mümkün değildir, bunları gayet iyi delillendirerek biraz sonra anlatmaya çalışacağım vaktin müsadesi nispetinde. Şunu ifade edeyim ki, bu kadar çok iddia ortaya atılmıştır. Bunların tümüne cevap vermek imkânı yoktur. Aslında bunların belli başlılarına cevap verilecektir, ama her bakanlığın bütçesini ilgili arkadaşlarım kendilerine yöneltilmiş ithamlar veya tenkitler bir defa daha yöneltileceğinden yine cevaplandıracaklardır. Biz Türkiye Büyük Millet Meclisini rejimin bu yüce müessesesini daima vukuf hakkını en önemli hakkı olarak tanımış ve ona göre hareket etmişizdir. Düşündüğümüz gibi, bildiğimiz gibi, gördüğümüz gibi meseleleri anlatmaya çalışacağız, başka türlüşünü de yapmamız mümkün değildir. Yıkılmaya çalışılan imaj şudur : Aslında, şahsen Ben Adalet Partisi Genel Başkanım, ama Koalisyon Hükümetinin de Hükümet Başkanım Evvelâ Adalet Partisi Genel Başkanı olarak mazide yaptığım hizmetler dolayısıyla, imarcı ve yatırımcı imajı teşekkül etmiş ki, Halk Partisi itina ile «Öyle değildir» demeye çalışıyor. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar, CHP sıralarından gülüşmeler)

Eğer bu imaj mevcut değil ise, «Öyle değildir» demeye ne hacet var?

ORHAN EYÜBOĞLU (İstanbul) — Temeddühten vazgeçmek lâzım.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Ve bir de zannediyorum Cumhuriyet Halk Partisinin çok bozulduğu, hassas olduğu konulardan birisi, «Barajlar Kralı» unvanıdır. Bu unvanı Ben kendi kendime takmadım. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Yine Cumhuriyet Halk Partisi Sayın Genel Bakanının yıkılmaya çalıştığı bir imaj da «Kalkınmacılık» tır. Bugünkü Cumhuriyet Hükümetinin imarcı, yatırımcı ve kalkınmacı olması kendilerini çok rahatsız etmektedir.

Kendilerini rahatsız eden diğer bir unsur da, «Temel atmalar olduğunu gördük. Bu temel atmalar dolayısıyla 2 saatlik konuşmanın içerisinde 4-5 defa sayın sözcü, temel atmaları küçült-

meye çalıştı. Buna cevap vereceğiz. Yalnız nelerin ana muhalefet partisini rahatsız ettiğini şöyle bir sıralamak istiyorum konuşmanın başında.

Bir diğer kendilerini rahatsız eden hususun, 1982-1987-1992 ve 2000 yılı için ortaya koyduğumuz projeksiyonlardır. Bunlardan da rahatsız olmuş görünüyorlar. Aslında bu projeksiyonları biraz sonra tekrarlıyacağım. Bu projeksiyonlar ortaya konmasa, Türkiye o hedeflere ulaşmaz. Türkiye'nin iddiaları var, Türkiye ülke bakımından 149 dünya ülkesi arasında 36'ncı, nüfus bakımından 149 dünya ülkesi arasında 25 inci milli gelir bakımından, yani milli gelir mecmu bakımından 149 dünya ülkesi arasında 25, 26. Adam başına düşen gelir bakımından 149 dünya ülkesi arasında 52 nci ve çeşitli üretim dallarında, çeşitli endüstri ve tarım üretim dallarında da dünya ülkeleri arasında 8 ile 32 nci, 8 inci olduğumuz hal var. 32 nci olduğumuz hal var, yani önemli yatırım dallarında Türkiye milli gelir bakımından ki, onun doğuran üretimdir, tarımsal üretimdir, endüstriyel üretimdir. Tarımsal endüstriyel üretim bakımından önümüzdeki 10 sene zarfında 15 dünya devleti arasına girmeye çalışıyor. 15 dünya devleti arasına (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Ve önümüzdeki 15 sene zarfında da 10 dünya devleti arasına girmeye çalışıyor. Binaenaleyh, bu projeksiyonları, bu hedefleri eğer millet olarak önümüze katmazsak, bu hedeflere ulaşmak için gayret sarfetmeyiz.

Binaenaleyh, bunlardan da rahatsız olmaya hacet yok. Yine ana muhalefet partimizin rahatsız olduğu bir diğer husus da, hükümetin devamıdır. Bu hükümet niye devam etti diye rahatsızdır. (CHP sıralarından gülüşmeler)

Ve bir diğer husus da hükümetin başarısıdır. Bu hükümet başarılıdır. (CHP sıralarından gülüşmeler, AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Binaenaleyh, diğer bir konuya daha temas etmek istiyorum. Sanki bir seçim önergesi verilmiş te, ana muhalefet partisinin sayın sözcüsü bu önergenin aleyhinde konuşuyormuş gibi bir intibayı da aldım.

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Ters almışsınız, dün gece yarısı değişti durum.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Biraz sonra geleceğim oraya. Bu önergenin aleyhinde konuşuyormuş intibasını neden aldığımı ariz amik izah edeceğim. Lehinde konuşu-

lurken uslûp başkadır, aleyhinde konuşurulken uslûp başkadır. Kaldı ki, bütçe konuşuyoruz. Henüz böyle bir önerge falan da verilmiş değil. Tabii önerge geldiği zaman bunlar konuşulacaktır, kim getirirse önergeyi. (CHP sıralarından gülüşmeler. AP sıralarından alkışlar)

ORHAN EYÜBOĞLU (İstanbul) — Önerge gelecek mi?

HAYRETTİN UYSAL (Sakarya) — Önerge gelecek mi?

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Buradan girelim istiyorsanız konuya, buradan girelim.

ORHAN EYÜBOĞLU (İstanbul) — Önerge gelecek mi?

HÜSEYİN ERÇELİK (Denizli) — Önerge sırası sizde, Amerika'dan da gelse kabul ederiz. Amerika'ya danışmadan yapamazsınız.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Cumhuriyet Halk Partisi Sayın Genel Başkanının muhtelif zamanlarda bu erken seçim hakkındaki söylediği sözlerin bir grafiğini çıkaralım :

28 Mart 1975 tarihli Milliyet Gazetesinde «Erken seçim teklifimizi Adalet Partisinin baskı aracı olarak kullanmasına imkân veremeyiz.»

18 Nisan 1975 tarihli Milliyet Gazetesinde, 18 Nisan, yani bugün görev başında bulunan Cumhuriyet Hükümeti güven oyu aldıktan sonra 6 gün sonra «Meclis erken seçim önergesini reddetti», «Meclis reddetti» diyor. «Karar, 172'ye karşı 205 oyla alındı.» Demokratik Partililer olumlu oy kullanırken, 24 Cumhuriyet Halk Partili oturumda bulunmadı. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

HAYRETTİN UYSAL (Sakarya) — Bir şey sağlamaz ki o.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Sağlar sağlamaz, bulun gelin 24 kişinizi daha, bulun gelin. Eğer siz seçimde samimi olsaydınız, gelirdiniz burada tam kadro bulurdunuz, tam kadro. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

HAYRETTİN UYSAL (Sakarya) — Siz getirin.

NEZİM KORKMAZ (Yozgat) — 172 + 24, 196 eder.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Ondan sonra seçimden kaçtılar, kaçtılar kovaladılar diye iki sene sonra buralarda konuşmak gayet kolay. Daha geleceğim «Halk erken seçim istiyor» 6 Haziran 1975 tarihli Milliyet Gazetesinde, devam ediyor : «Erken seçim geride kalmıştır» 18 Ekim 1976 tarihli Cumhuriyet Gazetesinde. «Artık erken seçimin zamanının geçtiği

kanısındayım» 12/11/1976 tarihinde. Sonra, iki yıldır süregelen bunalımdan kurtulmak için biran önce seçime gidilebilmesi düşü-
nülebilir.» yine 19/1/1977 tarihli Milliyet Gazetesinde, ondan sonra
da «Erken seçime de hazırız» 22/1/1977 tarihli Vatan Gazetesinde.

Şimdi bakınız üç ay zarfında erken seçim geride kalmışdan
«Erken seçimin artık zamanının geçtiği kanısındayım» a geliyor-
sunuz, ondan sonra da «Eğer siz erken seçime varsanız biz de
varız» a geliyorsunuz.

Şimdi bu hükümetten kurtulmak isteyen Cumhuriyet Halk
Partisidir .Bu Hükümeti başarısız sayan Cumhuriyet Halk Parti-
sidir. İktidar olacağını ilân eden biraz sonra oraya da geleceğim-
Cumhuriyet Halk Partisidir. İşlerin çok kötüye gittiğini iddia eden
Cumhuriyet Halk Partisidir. Devletimiz tarihin en büyük tehlike-
siyle karşı karşıyadır diyen, öyle olduğunu söyleyen Cumhuriyet
Halk Partisidir. Halkımızın çilesi Cumhuriyet Halk Partisi iktida-
rında son bulacaktır diyen Cumhuriyet Halk Partisidir. Türkiye'
nin kurtulması için bu Hükümetin yıkılması zorunludur diyen
Cumhuriyet Halk Partisidir. (CHP sıralarından «Doğru doğru»
sesleri)

Bütün bunları söyleyen Cumhuriyet Halk Partisidir de bu
Hükümetten kurtulmanın Türkiye'de şayet iddia ettikleri gibi bir
bunalım varsa, bunalımdan kurtulmanın çaresini kendisi bulmak
yerine, Adalet Partisi bir seçim önergesi getirsin demektir.
Acaba, böylesine bir Hükümetten madem ki iktidar olacaklardır,
Ekim'e kadar niye iktidar olmaktan vaz geçiyorlar? Ekim'e kadar
niye bekliyorlar? Madem ki, Türkiye'yi bunalımdan kurtaracak-
lardır, madem ki, Türkiye'yi Hükümetten kurtaracaklardır, bu gö-
rev yani aslında getirin bir seçim önergesi demek yerine biz se-
çim önergesi getiriyoruz dememiz lâzım. Onu dememiz lâzım.
(AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

ORHAN EYÜBOĞLU (İstanbul) — Ağzınızdan çıkıyor mu
bu teklif?

HAYRETTİN UYSAL (Sakarya) — Siz getireceksiniz siz.

ORHAN BİRGİT (İstanbul) — Önerge elimde hazır, «Evet
mi hayır mı» Sayın Başbakan? (Gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Birgit, istirham ediyorum. Sayın Birgit
kendinize hâkim olun, rica ediyorum.

ORHAN BİRGİT (İstanbul) — Ben kendime hâkimim Sayın
Başkan. Oy verecek mi onu soruyorum.

ORHAN EYÜBOĞLU (İstanbul) — Kendiniz söyleyin bu-
rada. Genel Başkan olarak kendiniz söyleyiniz.

ORHAN BİRGİT (İstanbul) — Evet mi, hayır mı? Önergeme oy verecek misiniz Sayın Demirel?

BAŞKAN — Sayın parlamenterler istirahat ediyorum. Hatinizin sözünü kesmeyiniz.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Ben sadece bir gerçeği ortaya koydum. Benim mantığımda tenakuz yoktur. (CHP ve AP sıralarından gürültüler.)

BAŞKAN — Sayın Birgit, rica ediyorum. Sayın Müfit Bayraktar rica ediyorum. Yerinize oturunuz. Sayın Birgit sizden de istirahat ediyorum.)

HAYRETTİN UYSAL (Sakarya) — Önergeyi getireceğiz, burada oy vereceksiniz demek ki.

ORHAN EYÜBOĞLU (İstanbul) — Başkalarına söyleteceğinize kendiniz söyleyin, seçime varız deyin.

BAŞKAN — Sayın Eyüboğlu, istirahat edeyim de Hatip sözlerine devam etsin. Müsade buyurun.

NECCAR TÜRKCAN (İzmir) — Sayın Başkan, Sayın Eyüboğlu'na ne söylüyorsunuz.

BAŞKAN — Rica edeyim.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Ben sadece bu mantık çerçevesi içerisinde bizden ne beklenilebileceğini, bizden beklenen şeyin yapılmadı diye bizi töhmet altına -Adalet Partisi olarak söylüyorum-Sokmasının imkânı olmadığını ifade etmek isterim.

Bu kadar gürültüye hacet olduğu kanaatında değilim, gayet nazikâne de söyledim. Alt alta gerçekleri koydum.

ORHAN EYÜBOĞLU (İstanbul) — Yani seçimden kaçırıyorsunuz.

NECCAR TÜRKCAN (İzmir) — Kürsüden açıklayalım, «Evet mi, hayır mı?» şimdi söyleyiniz.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Şimdi bütçe konuşuyoruz, tamam mı? (CHP sıralarından «Aaa» sesleri, gülüşmeler, alkışlar, «Bravo» sesleri, AP sıralarından CHP sıralarına hitaben «Yuh» sesleri, gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Buldanlı, Sayın Arkadaşlarım, Sayın Parlamenterler, Sayın Bayraktar... (CHP ve AP sıralarında ayağa kalkmalar ve birbirleri üzerine yürümeler, gürültüler)

BAŞKAN — Arkadaşlarım... İdareci Üyeler... (Gürültüler)
Fotoğraf çekenler, o projektörleri kapayın, göremiyorum.
Fotoğrafçıların görevleri bitmiştir, fotoğrafçıların görevleri bitmiştir. (Gürültüler)

Sayın üyeler, Hatibin konuşmasına fırsat vermenizi rica ediyorum... Sayın Üyeler, istirahat ediyorum....

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Sayın milletvekilleri, 1977 bütçesi tasvir ve takdim edilirken karanlık tablolar çizildi.

Hemen hemen muhalefetlerin bütçe tenkitlerinde yaptıkları iş...

ORHAN EYÜBOĞLU (İstanbul) — O halde değiştirin.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Sizler konuştunuz, bırakın ben de konuşayım; bırakın konuşayım. Hani özgürlükçüsünüz, bırakın konuşalım; söylediğimiz bir şey yok ki, bırakın konuşalım.

ULAŞTIRMA BAKANI NAHİT MENTEŞE (Aydın) — Sayın Başkan, lütfen görevinizi yapın.

BAŞKAN — Sayın Mentеше, gerekli ikazı yapıyorum. Müsade buyurun Başkanlık vazifesini yapsın; istirahat ediyorum. Rica ediyorum.

SABRİ YAŞŞI (Kocaeli) — Bir saat efendice ve sabırla, hiç lâf atmadan Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanını dinledik; lütfen ikaz edin.

BAŞKAN — Lütfen yerinize oturun, Sayın Yaşşı, istirahat ediyorum lütfen yerinize oturun... Sayın Yaşşı, Sayın Yaşşı, Başkanlık vazifesini yapmaya gayret ediyor, rica ediyorum oturun yerinize.

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Ve aslında biz tabii bu adetten de bir kurtulabilsek iyi olacak. Muhalefetlerin, iktidarların bütçesine iyi demesi mümkün değildir; diyezmezler, öyle alışılmıştır.

Yalnız o kadar kötü göstermektedir ki, göstermektedirler ki, ertesi senenin; yani o bütçenin tatbikatı yapıлып, senenin sonuna gelindiği zaman kendilerini küçük düşürmektedir tatbikat, icraat denen şeyler genellikle şudur : «Bütçe açık verir, denk değildir» 1975 bütçesinde de söylenmiştir, 1976 bütçesinde de söylenmiştir.

1975 bütçesi denk kapatılmıştır. 1976 bütçesi-ki, büyük bütçedir gerçekten 150 milyar liranın üstünde bir bütçedir ve zor

bir bütçedir. Esasen rakamlar büyümüştür, Türkiye büyümüş- tür- bunun da denge yakın bir şekilde kapanacağını Maliye Ba- kanı arkadaşım ifade etti. «Milyarlarca lira açık verir» dedikleri bütçe denk kapanmıştır, denge yakın kapanmıştır. «Bu bütçe ile yatırımlar gerçekleştirilemez» denilmiştir. Yatırımlar, % 100'e ya- kın bir nispet içerisinde gerçekleştirilmiştir. «Bu bütçe ile hizmet yapılamaz» denilmiştir; Cumhuriyet tarihinin en yüksek hizmet seviyesine ulaşılmıştır.

«Bu bütçeyle Türkiye'nin ithalât ihtiyaçları karşılanamaz» denilmiştir; 5.128.000.000 dolarlık ihracat yapılmıştır. Ülkenin bü- tün hayati ihtiyaçları karşılanmıştır.

«Bu bütçede ihracat tahakkuk etmez» denilmiştir; ihracat geçen seneye nazaran % 40; yani 1975 yılına nazaran % 40 fazla- sıyla tahakkuk etmiştir. Gönül isterdi ki, daha fazla tahakkuk etsin.

«İhracat 2,5 milyar dolar olması lâzım» demişim ben; planda 2 milyar 100 milyon dolar yazmaktadır; programda. Ben 2,5 mil- yar dolar'a çıkabileceğiz demişim de 1 milyar 900 milyon dolar olmuş. Ama muhalefet partisi ise 2 milyar demiş; binaenaleyh kimin haklı çıktığını burada ifade buyurular. Hadise şudur; bu- gün Türkiye'nin elinde 5,5 milyon ton buğday vardır. Cumhuriyet tarihinde bunun yarısı kadar bile buğday, hububat rezervi, hubu- bat stoku hiç elimizde olmadı. Allaha şükür, hem 1975 yılı, hem 1976 yılı hem çok iyi yıllar olmuş, hem Cumhuriyet Hükümeti çok iyi gübre politikası, çok iyi bir tohum politikası, çok iyi bir mücadele politikası, çok iyi kredi politikası tatbik etmiştir. Alım politikası tatbik etmiştir.

Böylece Türk köylüsüne, yalnız hububattan, devletin müba- yaa ettiği hububattan 10 milyar lira civarında para ödenmiştir.

1974 senesinde bütün Türkiye'de yapılan mübayaa yekünü 600 bin tondur. 1976 senesinde yalnız Trakya'mızın üç ilinde, yani Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli İllerimizde yapılan mübayaa 600 bin tondur. (AP sıralarından «Bravo sesleri, alkışlar»)

Binaenaleyh, dünya buğday fiyatları 1974'lerde 240 dolara kadar çıkmıştır ama, dünya buğday fiyatları 1976'nın başından itibaren büyük inişler göstermiş, bugün 100 dolar seviyesine in- miştir. 98 dolar seviyesine inmiştir. Mevsimin başında buğday fiyatları 180 dolar civarında idi. 2,5 milyon ton buğday ve arpa satabilecek durumda olan Türkiye, bunu ambarlarında tutma mecburiyetinde kalmıştır. Yani hesaplar yanlış değildir. Bugün elimizde bu rezervler mevcuttur. Yine şunu şükran ile ifade ede-

yim ki, Türk köylüsü, güzel yurdumuzun her köşesini ekmiştir bu sene. Yine geçen sene kullandığı gübrenin iki misli gübre müba-yaası yapılmıştır. İlk ve sonbaharda kullanacağı bütün gübre ha-zırdır. Yine çok iyi bir tohum politikası tabdik edilmiştir. Hava şartları da eğer biraz yardımcı olursa ki, şu ana kadar iyi git-mektedir, güzel bir yıl idrak etmek yine mümkün olabilir. Ama Türkiye'nin bilhassa hububat istihsali daha çok hava şartlarına tabidir. Mayıs içerisinde yağmur yağmadığı takdirde, Orta Ana-dolu, Güneydoğu Anadolu Bölgemiz bilhassa büyük buğday ambar-larımızdır, buralardan buğday alma imkânımız yarı yarıya düş-mektedir. Öyle olursa, yine büyük bir mahsul alma imkânımız olacaktır. Yalnız elimizde kalan buğday da değil, başka tarım ürünleri de vardır elimizde; satmayı düşünüp de satamadığımız tarım ürünleri. 500 milyon dolarlık tarım ürünü vardır elimizde, satamadığımız.

Binaenaleyh, bunların satılabileceği farzıyla ben konuştum. Yani elinizde malınız olsun, satarsınız birgün, hele buğday gibi; buğday, altın kadar kıymetli bir maldır. Dünyanın açlık tehli-kesiyle karşı karşıya bulunduğu bir dönemde ve dünya nüfusu-nun her sene milyonlarca arttığı bir dönemde gıda maddesinin petrol kadar değerli olabileceği, uzmanlar tarafından da söylen-mektedir.

O itibarla hesaplarda bir yanlışlık yok, tahminlerde de yok sadece devresi içerisinde alış, satış gerçekleşmemiş; gerçekleşir, onlar da ilâve olur. Zaten ben 2,5 dedim, siz 2 dediniz, ben haklı çıktım gibi şeyler de büyütülecek şeyler değildir; yani kimseyi haklı veya haksız çıkaracak şeyler değildir. Ben sadece meselenin söylediğimiz lafın tabanında ne var, neye dayanarak söyledik, onu izah ettim.

Karamsar tablolar ve yapılan tasvirler bizim için yeni değil. Ama bu sene memnuniyetle görüyorum, bu tasvirler biraz hafifle-mi. Yani bir miktar hafiflemiş. Bunu iyi bir işaret sayıyorum. Gerçekten burada konuşabilmeliyiz; burada konuşamazsak, başka nerede konuşacağız? Burada konuşamazsak huzursuzluğu ortadan kaldıramayacağımızı bir çok kere söyledim, tekrarlıyorum.

«Hafiflemiş» demekten kastım, sadece elfaz bakımından şiddetini kaybetmiş manasınadır. Yoksa herkes söyleyeceğini, ken-di usulbü içerisinde, istediği şekilde söylemektedir ve bu gayet tabiidir de böyle kötileyici, karalayıcı uslub yerine daha munis bir uslubun seçildiğini görmekten memnuniyet duyduğumu ifade etmek istiyorum.

Hükümete yöneltmiş bir iddia şudur: «Hükümet vaat-tiklerini yapmamıştır.» bu tabii ki, bir genel ifadedir. Hükümet vaat-tiklerini yapmıştır. Vaadettiklerinin % 80'inden fazlasını yapmıştır. Vaadettikleri nerede mevcuttur? Hükümetin temel dö-kümanı olan programında, Hükümetin programına baktığımız zaman, birinci vaadi, duraklamış yatırım hamlesini harekete geçirmektir. Hükümet 1975'in 106 milyarlık, 1976'nın 154 milyarlık yatırımını yapmayı başarmıştır ve 1977'de de Yüce Milletimizin ve onun en büyük müessesesi olan Türkiye Büyük Millet Mecli-sinin önüne 210 milyarlık bir yatırımla gelmektedir. Bu 210 mil-yarlık yatırım, planın kamu sektörü ve özel sektör olarak öngör-düğü yatırımdır. Burada bir yanlış düzeltmek istiyorum. Ben de-mişim ki, 290 milyarlık yatırım yapılması, düşünülmüştür. Üçüncü Bey Yıllık Planda, Bakın ne seviyeye geldik. 1977 yılında 210 mil-yarlık yatırım yapıyoruz. Buradan benim yanlışım bulunmaya çalışmıştır. 210 milyar ile 290 milyar aynı para değil ki, birisi 1971 bazına, birisi 1977 bazına dayanıyor. Doğrudur, aynı para değildir. Ben de zaten 210 ilâ 290'ı karşılaştırmak için söyleme-dim onu. Ben şunun için söyledim. Ondan sonra bir cümle daha var. Ben diyorum ki, Dördüncü Beş Yıllık Planı hazırlıyoruz. İşte burası noksan, yani üstü alınmış da altı alınmamış. Aslında bu cümle, üstü için söylenmemiş, altı için söylenmiştir. Dördüncü Beş Yıllık planı hazırlıyoruz. Dördüncü Beş Yıllık Plan içerisin-deki yatırımlar 1 trilyonu geçecektir, yani beş sene içinde Türkiye 1 trilyondan fazla yatırım yapar duruma gelecektir. (AP sırala-rından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Bundan da sevinç duymak lâzım. Sevinç duymak lâzım. Ha-yal falan diyerek bunu küçültmek suretiyle bizi küçültmüş olmaz-sınız. Türkiye'nin ızdıraplarını arttırmış olursunuz. Bakın neden? Bu sene 210 milyar, 1977'de bu Üçüncü Beş Yıllık Planın son yılıdır. Gelecek sene bu meblağ 260 milyarı bulur, 1978'de. Eğer, beş yılı alırsanız 1 trilyonun üzerinde ki, bunlar artarak gidiyor, 1 trilyonun üzerinde Türkiye Dördüncü Beş Yıllık Planında ya-tırım yapmak imkânı bulacaktır.

Yerinde sayan Türkiye, Heba olan yıllar. İşte, bu artık bunu bir daha söyleyemezsiniz. Eğer, Türkiye siyasi istikrarını muha-faza edebilirse, dünya ülkeleri arasında ilk 15 memleket, dünya ülkeleri arasında ilk 10 memleket olma hedefine ulaşabilir. Ne zaman ulaşabilir? Bir asır sonra değil, bir çeyrek asır sonra, ilk 10 memleket arasına girebilir. Türkiye eğer siyasi istikrarını mu-hafaza eder ve kalkınma hamlesini yürütürse. Herhalde, bundan

herkesin memnuniyet duyması lâzım gelecektir ve Dördüncü Beş Yıllık Planda 1 trilyon yatırım yapabiliriz. Buna hayal demeye kimsenin hakkı yok. Aslında, buna hayal demek doğru değil. Çünkü, 210 milyar 1977'de yapıyorsanız, gelecek sene bundan aşağıya yapamayacağımıza göre, ondan sonraki sene bundan aşağıya yapmayacağınıza göre, bunu beşle çarparsanız zaten 1 trilyon ediyor.

ORHAN EYÜPOĞLU (İstanbul) — Dolar 100 lira olursa?

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Yani, şudur Türkiye kalkınmasına ve Türkiye'yi ileri medeni memleketler seviyesine ulaştırma, onun ötesine geçirme sevdasına kapılanların sevinci. Şudur; Büyük Atatürk'ün yüce milletimize göstermiş bulunduğu hedefe ulaşmayı kendisine mesele yapmış olanların sevinci. 1961, daha doğrusu 1963-1968 yılları arasında Türkiye 60 milyar lira yatırım yapmıştır. Birinci plan 1968-1973 yılları arasında Türkiye 119 milyar yatırım yapmıştır. İkinci plan 1972-Yani 1973-1977 yılları arasında Türkiye 290 milyarlık, 1971 fiyatlarıyla bir yatırımı gerçekleştirmektedir.

Ve dördüncü planda Türkiye 1 trilyon yatırımı gerçekleştirecektir. 60 milyardan 1 trilyona çıkıyorsunuz; bundan sevinç duymak lâzım. Yani her gün kendi kendimize «Yerimizde sayıyoruz ha, yerimizde sayıyoruz ha» diye söyleyip durarak, her gün kendi kendimizi kötüleyerek, her gün bu memleketin istikbaline olan diyemez, başarılıdır. Rakkamlar orta yerdedir, ekonomik kalkınma güvenimizi sarsarak nereye varacağız? itiraz ettiğimiz budur.

Ve nihayet Türkiye, biraz sonra arz etmeye çalışacağım; Türkiye, ekonomik kalkınmada başarılıdır. «Başarısızdır» kimse diyemez, başarılıdır. Rakamlar orta yerdedir, ekonomik kalkınma lâfla ölçülmez, rakkamlarla ölçülür. Ekonomik kalkınmanın bütün göstergeleri güzeldir. Şimdi, Hükümet yatırım hamlesini harekete geçirmiş mi? Geçirmiş, kimse «Hayır» diyemez. Bu yatırımları % 100'e yakın bir oranda gerçekleştirmiş mi? İşte taahhütlerinden birisini yerine getirmiş.

Kalkınma hamlelerimizde bölgelerarasındaki dengesizliklerin giderilmesine ve kalkınmanın nimetlerinin yaygın ve adil bir şekilde dağılmasına dikkat göstereceğiz. Bu hususta biraz sonra Doğu ve Güneydoğu Anadolu kalkınmasıyla ilgili izahat verirken, Hükümetimizin neler yaptığını açıklığa kavuşturacağı görülecektir ki, görev başında bulunan Cumhuriyet Hükümeti, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun sanayileştirilmesi, kalkındırılması için çok büyük gayretler göstermiştir.

«Köy kalkınmasına büyük öncelik vereceğiz, köye giden hizmetleri artıracamız, daha yaygın hale getireceğiz» Hadise şudur : Köye giden yol hizmetleri, köye giden su hizmetleri, köye giden okul hizmetleri kat kat artırılmıştır ve köye giden bu hizmetleri yapacak olan makina parkları kat kat arttırılmıştır ve köye okuldan - camiye kadar çeşitli hizmetler indirilmeye, köy konağına kadar çeşitli hizmetler indirilmeye büyük gayret gösterilmiştir.

Onun yanında da köy elektrifikasyonuna temas etmek istiyorum : 1965 Türkiye'sinin 300 köyünde elektrik vardır. Türkiye'nin 40.000 köyü var, aslında bu 65.000 ünitedir, mahalleleri ve mezralarıyla birlikte. 1965 Türkiye'sinin 300 köyünde elektrik var. 1950 Türkiye'sinin 13 köyünde elektrik var : Kapkaranlık bir Türkiye. 1976 senesi sonunda Türkiye'nin 10.000 köyünde elektrik var. 10.000 köyünde. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Ve 10.000 köyde yaşayan Türk vatandaşı, bütün köylerde yaşayan Türk vatandaşının yarısıdır. Yani 40.000 ünite köy olmasına rağmen dörtte biridir. Ama nüfusun yarısı bu 10.000 köyde yaşamaktadır. 1977 yılına Türk köylüsti sevinç içinde girmiştir. Çünkü yarısı karanlıktan kurtulmuştur, bu diğer yarısı için ümitir. Ümit, aslında budur. (AP sıralarından alkışlar)

1977 yılında 5.000 köyün elektrikleştirilmesine devam olunacaktır. Bunlar, geçen senelerin programlarından kalma köylerdir. 1977 yılında 2.500 yeni köy de programa konulacaktır. Böylece 1977 yılında 7.500 köyün yeniden-elektrifğine, projesi, inşaatı olmak üzere -devam olunacaktır. 1976 yılında 2200 köye elektrik getirilebilmiştir. 2500 hedeftir. Bu hedefe ulaşılacaktır. Bu hedefe ulaşmakla kalınmayacak, bu hedef geçilecek, 1982 yılında Türkiye'nin hiç bir köyü elektriksiz kalmamalıdır. (AP Sıralarından alkışlar) görev başında bulunan Cumhuriyet Hükümeti programına bunu yazmış, bunu çok iyi bir ölçüde gerçekleştirmiş, yolunu açmış bundan sonra gelecek siyasi iktidarlara da bir hedef devrediyor. Zaten köyü karanlıkta bırakacaklarında iktidara gelmesi mümkün değildir bundan sonra (AP Sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Köy hizmetlerinde

TEKİN İLERİ DİKMEN (Muş) — Ve iktidarda kalması da mümkün değil.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — İktidar gelir gider, önemli olan şey mekanizmanın işlemesidir. Mekanizma işler. Mahkeme kaydıyla mülk değil. İktidar milletin iradesine bağlı olsun, önemli olan mesele odur.

Köy hizmetlerinde köylüye yüklenen katılma paylarını kaldırmağa kararlıyız. Cumhuriyet Hükümeti böyle bir kanun teklifini desteklemiş ve kanun teklifi Meclisten geçmiş, Cumhuriyet Senatosunda da geçmiştir, bu suretle kanunlaşmıştır. Getirmişmiyiz vaadimizi yerine. Ben cümle cümle okuyorum buradan, devam ediyorum.

«Emekli işçilerin durumunu süratle düzelterek» Yine Hükümetin taahhütleri içerisinde 500 lira olan emekli işçinin ücretini evvela 1000 liraya çıkararak biz değil miyiz? Çıkardık. Sonra da bir hükümet kararnamesiyle yani o kanunun içine öyle bir madde koyduk ki, o otomatik işliyor. O otomatik işlemeyle 1500 liraya çıkararak biz değil miyiz? Biziz. Binaenaleyh 200.000 emekli işçinin aylığını 500 liradan 1.500 liraya çıkararak biziz. Yani buraya yazdığımızı yapmışız. Devam ediyoruz.

«Genel sağlık sigortası konusunu ele alacağız.» Genel Sağlık Sigortası Kanun tasarısı komisyondan geçmiş önümüzdedir. Himmət edin bu Genel Sağlık Sigortası Kanun Tasarısını çıkaralım. Böylece Her Türk Vatandaşına eğitim ve ilaç götürmek imkânlarını bulalım. Bir Türkiye ki, Anadolunun şu köşesinde, bu köşesinde buğdayın içinde biten sarı otla mücadele eder; ama onu yetiştiren ve her şey onun için olan, buğdayda onun için olan köylünün, şehirlinin, kasabalarının sağlığını teminat altına almamak. Bu mümkün değil. Bunun devamı mümkün değil. Sarı otla mücadele edeceksiniz, ekin hasta olmasın, diye kırmızı örümceklerle mücadele edeceksiniz. Beyaz sinekle mücadele edeceksiniz; ama insanı hasta yapan mikropla mücadele etmiyeceksiniz. Bu olmaz. (AP sıralarından «Brovo» sesleri, alkışlar)

Getirmiş miyiz Genel Sağlık Sigortası Kanununu? Evet. Geçmiş mi komisyondan? Evet. Gelmiş mi huzuruza? Evet. İşte biz yapmışız üstümüze düşeni. Köylü yurttaşlarımızın afetlere karşı korunması için Tarım Sigortası Kanununu geliştirip yaygınlaştıracamız. Cumhuriyet Hükümeti Tarım Sigortası Kanununu sevkedeli bir sene oldu. Komisyondan geçecek, Meclisin Genel Kuruluna gelecek, konuşulacak. Yani Cumhuriyet Hükümeti üstüne düşeni yapmış.

«Muhtaç duruma düşen yaşlı yurttaşların, kimsesiz çocukların, sakatların ızdıraplarını dindirecek tedbirler alacağız.» İşte burada başlıyoruz iş. 1 Mart 1977 tarihinden itibaren 65 yaşını doldurmuş bulunan muhtaç, kimsesiz bütün ihtiyaçlara maaş bağlanacak. Efendim bunun için bütçeye 3 milyar 750 milyon lira konmuş. 3 milyar 750 milyon iyi bir para konmuş bütçeye. Hem ka-

nunu çıkarmışız, hem bütçeye para koymuşuz. Kanun çıkmış 1 Mart yani 10 gün sonra bu kanun yürürlüğe girecek. Şunu söyleyeyim ki bu kanun Cumhuriyet tarihinin en büyük sosyal kanunlarından biridir. (AP sıralarından alkışlar) Türk ihtiyarını çaresizliğin pençesinden alıyoruz böylece ilk tahminlere göre bir milyon vatandaşımıza maaş bağlanabileceği düşünülüyor 1 milyon vatandaşımızın hemen 1 martta maaşa bağlanması mümkün değil. Çünkü müracaatlar alınıyor, mümkün mertebe bürokratik mekanizmadan sıyrılmanın her tedbirine müracaat olunuyor; Ama 3 milyar 750 milyon lira 500.000 vatandaşımıza yetecek kadar bir paradır. Eğer bu para yetmezse, Bütçe Kanununa göre Maliye Bakanının yetkisi vardır. Bunu artırabilir; ama, bu kadar bu sene harcanabileceği düşünülmüş. Yani 7 milyar lira koyup bunun 3 milyar 500 milyon lirasının harcanmayacağı yerde, daha yüksek bir meblağ konacaktır.

Bir yandan yeni yatırımları teşvik ederken bir yandan da kamu kesiminin, hür teşebbüsün yarım kalmış yatırımlarının biran önce tamamlanmasına ve hızla üretime geçmelerine çaba göstereceğiz. Yarım kalmış pek çok yatırım tamamlanmıştır.

Devam ediyoruz; toplantı ve gösteri yürüyüşleri mevzuatındaki boşluk doldurulacaktır. Kanun sevk edilmiştir, geçirilmiştir.

Ondan sonra, trafik kazalarının önlenmesi için tedbir alınacaktır denilmiştir. Kanun sevk edilmiştir, huzurunuzdadır.

«Eğitim kuruluşlarının yurt sathına dengeli bir surette dağılması sağlanacaktır. İl ve ilçelerde binaları tamamlanmış olan meslek okulları öğrenime açılacaktır» deniyor. 18 üniversitenin 10' u çalışır halde, genişler halde; 8'i kuruluş halindedir. Görev başında bulunan Cumhuriyet Hükümeti 1976 senesi içinde 6 üniversitenin temelini atmıştır; kampüslerinin temeli. Her birinin 1 milyar ile 1 milyar 500 milyon liraya çıkacağını tahmin ediyoruz.

Bunlar ne hayali temeldir, ne içine sul dolmuştur. Eğer görmek isteyen varsa bunların yerlerini söyleyelim, gidip baksınlar... (AP Sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) fotoğraflar çeksinler, gelsinler buraya hayali desinler.

Bunlardan birisi Eskişehir'de Anadolu Üniversitesi'dir. Binalar üçüncü, dördüncü, beşinci kata çıkmıştır.

Birisi Sivas'da Cumhuriyet Üniversitesi'dir. Binalar üçüncü, dördüncü, beşinci kata çıkmıştır.

Birisi Samsun'da 19 Mayıs Üniversitesi'dir. Binalar beşinci, altıncı, yedinci kata çıkmıştır.

Birisi Bursa'da Bursa Üniversitesi'dir.

Birisi Edirne Üniversitesi'dir. Bunların hepsinin binaları yükselmiştir ve yakında da Malatya'da kuracağımız Üniversitenin temeli atılacaktır.

Elazığ Üniversitesi ve Diyarbakır Üniversiteleri hızla ilerlemektedir ve Karadeniz Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi tevsilerini tamamlamaktadır.

Konya Selçuk Üniversitesi eğitime başlamıştır, kampüsünün kurulmasına da ilkbaharda başlanacaktır.

HÜSEYİN KEÇELİ (Konya) — Kanunları 1974'de çıktı onların

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Ben sadece 1960-1976 yılında ne yapıldığını anlatıyorum, bunlar yapıldığını diyorum 1976'da

COŞKUN KARAGÖZOĞLU (İzmir) — İçinde öğrenci yok sayın Başbakan.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Onların tartışmasını sonra yaparız, kanun nizam, ne olduğunu hepsinin...

Şimdi bununla da kalmıyor. Lise Yüksek Okul il seviyesine; Lise ve lise dengi okullar ilçe seviyesine, orta okul köy seviyesine indirilmiştir. (AP Sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Binaenaleyh, yaygın hale getireceğiz taahhüdü de geniş çapta tutulmuştur.

«Yüksek İslâm Enstitüleri akademi haline getirilecek ve mevcut enstitülerdeki kontenjanlar artırılabilecektir.» Bizim elimizde olan kontenjanları artırmaktır, artırılmıştır. Akademi haline getirilmesi için de Cumhuriyet Hükümeti kanun tasarısı sevk etmiştir; bu kanun tasarısının kanunlaşmasını bekliyoruz.

«Çocuklarımızı zararlı yayınlardan koruyacak kanuni ve idari tedbirler alacağız» denilmiştir. Bu meselede çok sıkı tedbirler alınmıştır.

«Düşük gelirlerin vergi yükü azaltılacak ve asgari geçim indirimi yükseltilecektir» deniyor. Asgari geçim indirimi kanun tasarısı Hükümet tarafından sevk edilmiştir. Komisyonlarda konuşulmuştur ve Meclisimizin gündemindedir. Hükümet dediğini yapmıştır.

«Temininde güçlük çekilen ana ihtiyaç maddelerinin zamanında piyasaya arzı ve fiyat istikrarının sağlanması için her türlü

gayret gösterilecektir denilmiştir. Temininde güçlük çekilen hiçbir mal Türkiye'de mevcut değildir.

Türkiye 14 milyon ton ham petrol kullanmayı programlamıştır. 14 milyon ton ham petrol ithal edilmiştir. Milyarlarca lira sarf edip meydana getirdiğimiz Aliağa Rafinerisinde ayda 11 bin lira ücret ödenebilen bir takım kimselerin Aliağa Rafinerisini sabote etmeleri suretiyle rafinerilerinin üç ay devre dışı kalması bir takım sıkıntılara sebep oldu. Kaldı ki, değerli milletvekilleri, Türkiye bu petrol meselesine yeniden bakmak mecburiyetinde olmuştur. Bu yeniden bakma mecburiyetinin neticesi olarak şu çıkmıştır meydana : 1982 yılında Türkiye 32 milyon ton ham petrol kullanacak. Eğer kendimiz petrol bulamazsak bunun için dışarıya 4 milyar dolar para ödemeye mecburuz. Bugünkü rayiçler üzerinden. Bugün ancak 2 milyar dolar civarında ihracat yapabilen Türkiye bunun 1 milyar 200 milyon dolarını petrole vermektedir. Yarın 4 milyar dolarını verecek. Petrol olmazsa bütün hayat durur Türkiye'de.

Bununla da kalmıyor. Aliağa Rafinerisinden 1 milyon tondan 5 milyon tona, 5 milyon tondan 8 milyon tona, 8 milyon tondan 13 milyon tona çıkardığımız; İpraş Rafinerisinden, Mersin'de Ataş Rafinerisinden ve Batman Rafinerisinden, yani Türkiye'nin bu dört rafinerisinde artık Türkiye'yi beslemek imkânı kalmamıştır. Binaenaleyh ihtiyaçlar o kadar artmıştır ki, buna sevinmek lazım. Orta Anadolunun ihtiyaçlarını sahil rafinerilerinden karşılamak imkânı kalmamıştır. Taşıyıcı vasıtalar yollara sığmamaktadır. Denizin müsaade ettiği nispete de Karadenizimizin doğu ucu zaman zaman sıkıntılara düşmektedir. Öyleyse, Türkiye'nin 15 milyon ton olan petrol işleme kapasitesinin 30 milyon tona çıkarılması zaruret hâline gelmiştir. Görev başında bulunan Cumhuriyet Hükümeti bu kararı vermiştir ve 6 Ekim 1976 tarihinde Orta Anadolu Rafinerisinin temelini atarak (5 milyon ton başlangıçta, neticede 10 milyon tona çıkarılacaktır.) bir hayırlı işe girişmiştir ve Irak - Türkiye boru hattının ucundan, yani Yumurtalık'tan Kırıkkale'ye çekilecek olan 500 kilometrelik bir boru hattıyla Kerkük'ten basılan ham petrol doğrudan doğruya Ankara'nın yakınına gelmiş olacaktır. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Bunun için 12 milyar lira sarf ediliyor. Temeli atılmıştır. Tabii, hayali diyenleri mahcup etmenin tek yolu var Türkiye'de o da bacanın tüttüğünü görmek ve göstermek; başka yolu yok (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Huzurunuzda şunu söyleyeyim: Ne kadar temel atılmışsa ne düşülmüştü o meydana gelecektir. Çünkü biz bu münakaşalara yeni girmiyoruz; bu münakaşalara alışmışız. Bunlardan dolayı şevkimiz de kırılmaz. Şimdi soruyorum; mazide yapılmış birçok işler için de hayali temeller sözleri edilmiştir; atılan bir temelin hayali olabilmesi için öyle toprak yığını halinde kalması lâzım. Perkins Motor Fabrikasının dışında, atılmış olup da meydana gelmemiş, yüzlerce tesisten bir tek tesis kimse gösteremez.

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Allah allah, allah allah... .

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Bir tek tesis kimse gösteremez; şurada, şunun temelini attınız, meydana gelmedi; bu arada, bununkini attınız meydana gelmesi, kimse diyemez (AP sıralarından alkışlar)

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Rakamlarla saydık Başbakan; insaf edin birisine cevap verin; bir tekini cevaplandırın.

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Yüzlercesini gösteririz. (Gürültüler)

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Bir tek tesisin tamamlanmadığını kimse gösteremez. Bu demektir ki... .

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — İsimlerini saydım; bir tekini cevaplandırın.

ULAŞTIRMA BAKANI NAHİT MENTEŞE (Aydın) — Sayın Başkan, böyle bir usul var mı? (Gürültüler)

BAŞKAN — Rica ediyorum Sayın Başbakan

NAHİT MENTEŞE (Aydın) — Sayın Başkan, böyle bir usul var mı? (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Rica ediyorum... Sayın Bakan.

HALİL KARAATLI (Bursa) — Güvercin uçurmaya benzemiyor bu işler.

BAŞKAN — Sayın üyeler, istirahat ediyorum, karşılıklı konuşmayınız,

VAHİT BOZATLI (Sivas) — Sayın Başkan, görevinizi niye yapmıyorsunuz.

BAŞKAN — Başkan görevini yapıyor. Başkan görevini yapmayı sizden öğrenecek değil. Çok rica ediyorum. Başkan görevini yapıyor, endişe etmeyin ondan.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Değerli Milletvekilleri, incitici hiç bir şey söylemiyorum, Bir iddia karışındayız. Müdafaa halindeyiz. Müdafaa hakkı aziz bir haktır.

Deniliyor ki, iddia şudur: iddia, «Temeller hayalidir» Biz de diyoruz ki, kendimizi savunmak için hayır değildir. Bununla

yetinmiyoruz, delillendiriyoruz. Şimdi delillendirmeye devam edeceğim zaten. Diyoruz ki, temeller hayalidir sözleri daha evvelce söylendi. Kalkınma hamlesi zihinlere ve gönüllere sığmadığı zaman bu çeşit rahatsızlıklarla karşılaşmıştır ve bunlardan adeta Türkiye'nin kalkınmasından rahatsız olunmaması lazımken, rahatsız olunabiliyor, Sebep de şudur, efendim Türkiye'nin kalkınmasından rahatsız olunur mu? Yani hakikaten bu soruda mantık var olunmaması lâzım; ama neyinden rahatsız olunuyor? Yani, bunlar yapıyor, biz yapamıyoruz, bize de yapacak bir şey kalmıyor gibi haset var ya, işte odur rahatsızlığı doğuran, (AP Sıralarından «Bravo» sesleri alkışlar)

Aslında tabii bu memleketin her tarafına kim bir taşı bir taşın üstüne korsa, bundan memnun olmak lazım. Memleket boş bir memlekettir. Binlerce fabrikaya ihtiyacı vardır. Şimdi Türkiye yeni ufukların ucundadır. Gerçekten Türkiye'nin yeni /ufuklara ihtiyacı var, gerçekten Türkiye'nin yeni ve büyük hedeflere ihtiyacı var. Eğer, büyük hedeflere düşman olursanız ve asgariden bunlara dost olmazsanız, o büyük hedeflere varmanız mümkün değildir. Bir süredir de büyük kelimesi, tabii biz bunu başka türlü söylüyoruz; Büyük falan diyoruz. (CHP sıralarından gültüşmeler) Bir allerji uyandırır hale geldi. Bir takım yerleri rahatsız ediyor. Bundan rahatsız olmamak lazım arkadaşlar, Gerçekten ülkenin daha geniş, daha çok, daha büyük yollara ihtiyacı var. Bu yollar yapıldığı zaman dar yapılmış değildir, Dünyanın her ülkesinde kalkınma böyle başlar, Aslında 27 sene sonra lazım olacak yolu 27 sene evvel yapamazsınız, takatınız yetmez, bir garip bir şey olur o, ihtiyaç arttıkça ona göre düşünürsünüz. On seneyi düşünabiliyorsanız çok iyidir kalkınma meselelerinde, fevkalade iyidir; ama on sene ilerisi için hedefler korsunuz. Şimdi, diyoruz ki, bunlar söylenmeğe devam edecek, çünkü bu hükümetin bariz hususiyetlerinden birisi de kalkınmacılığdır. Bunları arkadaşlarımız gelip bu kürsüden söylecekler. Ben şimdi başında söylüyorum, bu müzakerelerin sonuna kadar sekiz on defa benim söylediklerim daha mufassal söylenecek, ben şimdi, girişini yapıyorum bunun.

Türkiye'de sürat yolları yapılacak, Edirne'den Gürbulağa, İskenderun'dan Gaziantep - Urfa - Viranşehir - Kızıltepe - Cizre - Beytül - Şebap - Hakkari üzerinden Becirge Boğazına, Trabzon'dan ki, Zigana dağını yarmakla meşgultiz, Trabzondan yine Gürbulağa giden yola bir ek, Samsun'dan bu yola bir ek, bunlar yapılacak, Ayrıca Türkiye Doğu - Batı istikametini değil, Kuzey -

Güney istikametlerini de bağliyacak. Bugün Trabzon'dan Diyarbakır'a inmek fevkalade zordur. Yani, Erzurum'dan Bingöl'e, Bingöl'den Lice üzerinden Diyarbakır'a inmek fevkalade zordur. Binaenaleyh, bunlar da yapılacak ve bugün gidelemeyen yerler vardır Türkiye'nin, gidilemeyen 50 - 60 tane kasabası vardır, bunlara da gidilecek, yani rahat gidilemiyeni kasedediyorum.

Bu Antalya'nın Kaş'ından ve Kalkan'ından Fethiye'nin Kavaklıdere'sinden başlar, Zonguldak'ın Kurcaşile'sine kadar, ondan sonra, Hakkari'nin Çukurca'sına, Şemdinli'sine ve Kars'ın dört mevsim Digor'una gidebilmeliyiz. (AP sıralarından alkışlar)

Binaenaleyh, bunlar yapılacak. Biz, «Yapılmasın» demiyoruz, «Yapılsın» diyoruz. Bunlara karşı çıkmak değil, bunlara yardımcı olmak lazım.

Türkiye'nin demiryolları eskimiştir, demiryolları yapılacak. Bugün cevher taşıyacak demiryolumuz yok, Hasan Çelebi'deki ve Divriği'ndeki madeni İskenderun Limanına indirecek durumda değiliz. 400 ton taşıyan katarlarla bir yere varamayız, 4 bin ilâ 6 bin ton taşıyan katarlar 240 Km. süratle varan demiryolları lazım. Bunlar yapılacak.

Van Hava Meydanının gördüğü fonksiyonu, hepimizin içini kanatan, bizi eleme garkeden deprem dolayısıyla gördük. Bir ay zarfında 275 uçak kış şartları içerisinde Van'a inebildi. Türkiye'nin her köşesine gidilecek; Dalaman Hava Meydanı da yapılacak. Kars Hava Meydanı da yapılacak, dört mevsim Türkiye bir ucundan bir ucuna gidebilecek, bunların başında da evvela Yeşilköy Hava Meydanı —800 milyon lira yeniden sarfedilmektedir— 800 milyon lira ile tamamlanacak, her mevsim Türkiye'nin her tarafına gidilebilecek. (AP sıralarından alkışlar)

Trabzon Meydanı büyütülmektedir, Samsun'a meydan lâzım, Zonguldak'a meydan lâzım. İzmir'de Kalkış Meydanı inşaa halindedir. Gaziantep Meydanı açılmıştır. Tabii eksikleri vardır; ama Van'a, Kars'a, Hakkari'ye Türkiye gidebilmelidir.

Arkadaşlar, Türkiye büyük bir ülkedir. Bir ucundan bir ucu 2.200 kilometredir. Ulaştırma ve haberleşme dünyanın en önemli meseleleri haline gelmiştir. Büyük şehirler arasında otomatik telefon meydana getirilecek; 09'la başlayan, yavaş yavaş öbür ucundan büyük şehirler arasında otomatikleşmeye başlamıştır. 7-8 ay zarfında bunlar yapılacak.

Jet yolcu filomuz yeniden takviye edilecek. Bütün bunlar Türkiye'nin ihtiyaçlarıdır. Burada bitmiyor.

«3 milyon ton çeliği olan bir Türkiye olmaz» diye yıllardır söylüyorum. Türkiye'nin çelik istihsalini 1982'de 8,5-10 milyon tona istihsal olarak; ama kapasite olarak 12 milyon tona, 1987'de 20 milyon tona, 1992'de de 25 milyon tona çıkarılması lâzım.

Türkiye bugün çelik istihsalı itibariyle dünyada 31. ülke. 149 memleket arasında 31. ülke. Bunu yaparsak, yani, 1982 seviyesinde 26 ncıya geleceğiz. 1987'de 20 civarına gelirim.

Binaenaleyh, Dördüncü Demir - Çelik Fabrikasının inşaatına başlamış bulunuyoruz. Yani, «Hayaldir, lâftır, falan» diyenler, yüksek fırınların tüttüğünü gördükleri zaman inşaallah mahçup olurlar... (AP sıralarından «Bravo» sesleri ve alkışlar)...

İskenderun tesisleri büyütülüyor. Ereğli Tesisleri büyütülüyor, Karabük tesisleri büyütülebileceği kadar büyütülüyor, —1 milyona büyütülecektir— Beşincisi, altıncısı ve yedinci Demir Çelik Tesislerinin etüt ve projeleri üzerinde çalışılmaktadır.

Türkiye 1937 senesinde ilk Demir - Çelik tesisini kurmaya başlamıştır. Sonra 1959'da ikincisini kurmaya başlamıştır. Sonra 1969'da üçüncüsünü kurmaya başlamıştır. 1976'da da dördüncüsünü kurmaya başladı.

Türkiye'de bugün adam başına çelik istihsalı 40 kilo civarındadır. Bu 40 senede 40 kiloya gelinebilmiştir. 7 senede 160 kiloya gelinecek. Yani, önümüzdeki 7 sene zarfında 4 misline çıkacağız. Böyle olacak, başka türlü yoktur imkânı. Keşke 8 misline çıkarabilsek; ama Türkiye'nin yapacağı iş sadece demir - çelik değil ki, 25 milyon ton demir - çelik istihsalı için Türkiye'nin bugünkü rayiçlerle 280 milyar lira para yatırması lâzım.

Hükümet Programında bir diğer önemli konu ağır sanayidir. Türkiye'nin çağdaş bir sanayi ülkesi haline gelmesi, tarım sektörünün ihtiyacı olan temel girdilerin yeterli seviyede sağlanması, zaruri ihtiyaç maddelerinin sağlanması için enerji tesislerinin, yeni gübre fabrikalarının, yeni şeker fabrikalarının, demir çelik tesislerinin, metalürji sanayiinin, elektronik ve telekomünikasyon sanayiinin, motor sanayiinin, otomotiv alanında aktarma organları sanayiinin, tarım tezgâhları sanayiinin, ağır elektronik ekipman sanayiinin, tarım ve iş makineleri sanayiinin, gemi inşa sanayiinin kurulmasına mutlaka hız vereceğiz.

Değerli milletvekilleri, Maliye Bakanı arkadaşım bunları tafsilânen anlattı, yine yeri sırası gelince arkadaşlarım burada söyleyeceklerdir. Sanayi Bakanı arkadaşım söylecektir. Enerji Bakanım arkadaşım söylecektir ve Türkiye endüstrileşmesinde Hükû-

mette görev alan arkadaşlarımızın hepsi söyleyecektir; bu kısmı söylüyorum. Yedi sekiz yatırım Bakanlığının hepsi kedilerine düşen şeyleri burada gelip söyleyecektir; ben icmalini söyleyeceğim.

«Organize sanayi bölgeleri ve sanayi sitelerinin kurulması ve gelişmesine de büyük önem verilecektir» deniyor. Bakanız Hükümetinizin huzurunuzda şurada yazdığı iki paragraf için 462 proje ile bulunmaktadır. Yani bunu niye yapıyorsunuz demek doğru değil. Bunu taahhüt ettik; memleketin bunlara ihtiyacı var. Neden ihtiyacı var?.. Bu 462 proje meydana getirilirse, 1.208.759 vatandaşımıza yeniden iş çıkacaktır. Bu 462 proje meydana getirilirse, 295 milyarlık istihlal meydana gelecektir ve 253 milyarlık da ithal ikamesi meydana gelecektir ve bütün bunlara hemen hemen bir senelik üretimi kadar yatırım yapılacaktır; mecmuu da 239 milyar lira tutmaktadır.

Bu 462 proje meydana getirecek; 1950'de 400 bin ton çimento üreten Türkiye; 1975'de 19 milyon ton çimento üretecek kapasiteye sahiptir. Yani 38 misli büyümüştür çimento üretimini. Şimdi 1982'de Türkiye'nin 25 milyon çimento üretimine ihtiyacı var, bunun için 30 milyon ton kapasiteye ihtiyacı var. Halen Türkiye'nin 31 fabrikası var; Kars da devreye girdi, 32 oldu. İnşa halinde bulunan İskenderun, Yozgat ve Çanakkale ile 35 oluyor. 35 fabrika ile takriben 22 milyon ton olan istihsalimizi 18 yeni fabrika yapmak suretiyle; fabrika sayısını 53'e ve çimento istihsalini de takriben 35 milyon tona çıkarmak üzereyiz. Bu fabrikalardan 8'inin ihalesi yapılmıştır.

Diyarbakır'da, Adıyaman'da, Bingöl'de, Siirt'te, Bitlis'de, Urfa'da yapılacak olan beş altı fabrikaya birinci öncelik verilmektedir. Birinci öncelik; çünkü, 250 milyarlık Güney Doğu projesi milletimizin önüne konmuştur. Güney Doğu Projesinde milyonlarca ton çimentoya ihtiyaç vardır. Diyarbakır Fabrikası ile Adıyaman Fabrikası, Urfa Fabrikası biran evvel işletmeye girerse --Maraş Fabrikası da dahil buna-- Adana'dan çimento çekmek mecburiyetinde kalmayız, Sivas'tan çimento çekmek mecburiyetinde kalmayız. Eleziğ'dan çimento çekmek mecburiyetinde kalmayız; yani bu inşaatta kullanacağımız çimentonun taşıma parası ile bu fabrikaları yapmak mümkündür. İşte 18 fabrika ilâve ediyoruz, 400 bin tondan; 1950'de 400 bin ton çimento üreten Türkiye, 1982'de 35 milyon ton çimento üretir hale gelecektir. Çimento üretiminde Türkiye dünya memleketleri arasında ileri sıradadır; 11 nci 12 nci sıradadır. İyi bir şey bu aslında. Türkiye

çimento ihraç edebilir; 5 milyon ton kadar da ihracat yapacağını kendi ihtiyaçlarımızın dışında düşünerek fabrikaları düşünüyoruz.

1987'ye kadar bu 53 fabrikaya 25 tane daha yenisi eklenmelidir. Ne olacaktır böylece? Türkiye'nin 78 tane çimento fabrikası olacaktır. Her ile bir çimento fabrikası derken, her ile birden fazla çimento fabrikası düşmektedir. böylece.

Yeniden bugün işleyen 6 gübre fabrikamıza 16 tane daha ilâve etmekteyiz.

Bugün işleyen 17 şeker fabrikamıza, —bir tane de inşa halinde— 18 şeker fabrikası, 14 tane daha ilâve etmekteyiz, 32 ye çıkmaktadır.

Sümerbank'ın 39 tesisine hemen hemen bir o kadar daha 23 tesis ilâve etmekteyiz.

Kâğıt Fabrikalarımız, yüzbin ton kâğıt üreten Türkiye, 400 bin ton kâğıt üretir noktaya gelmiştir. 1982'de Türkiye bir milyon ton kâğıt ürecektir. Bir milyon ton kâğıt üretebilmek için Balıkesir Fabrikası tamamlanacak, Afyon Fabrikası tamamlanacak, Silifke Fabrikası tamamlanacak ve Taşköprü Fabrikası tamamlanacak, bunlara ilâveten iki üç tane daha fabrikaya başlanacaktır.

Bir milyon ton... Bunlar halâ inşaada. Bunların binaları çıkmıştır, makinaları içerisine konmaktadır. Başlandığı zaman yine her halde bunlara da «Hayali» falan dendi.

63 tane organize sanayi bölgesi ve 250 adet de küçük sanayi bölgesi meydana getirmekteyiz.

Türkiye motor sanayiini kurmak için TUMOSAN Şirketini kurmuş, Elektrik sanayi kurmak için başka bir şirketi, elektronik sanayi kurmak için başka bir şirketi ve takım tezgâhuarı kurmak için de TAKSAN Şirketini kurmuştur. Bunlar hep Hükümet Kararnamesiyle olmuştur ve Türkiye bütün bunları finanse etmek için de DESİYAB'ı kurmuştur. DESİYAB'ın kurulacağını da bu hükümet programının gereklerinden birisidir. Devletçe desteklenen sanayi teşebbüslerini finanse etmek maksadıyla Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası sıratle kurulacaktır.

Ve nihayet Türkiye TUSAŞ 1973'de kanununu çıkarmış bulunduğumuz Türkiye Uçak Sanayi Anonim Şirketini kurmuş, harekete geçirmiştir. Planlar, projeler yapılmaktadır. Etüdler yapılmaktadır. İnşallah bir iki sene içerisinde Türkiye evvelâ bir

kısmını dışarıdan alarak daha sonra çoğunu kendisi yaparak uçak yapmak imkânına kavuşacaktır. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar.)

Şimdi sayın Milletvekilleri huzurunuzda bir iki şeyi daha söyleyeyim. Türkiye burada diyor ki «Elektrik enerjisi ile ilgili olarak temel hidro - elektrik ve termik tesislerinin yapılması hızlandırılacaktır.»

İşte burada elektrik konusuna girmek istiyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin sayın Genel Başkanı, memnuniyet izhar etti burada. Benim elektriği, demir çeliği falan konuşmaya başlamış olmam dolayısıyla dedi, daha doğrusu benim, memnun olduğumu ifade etti, yahul ben öyle anladım, yanlış anlamadıysam.

Ben Elektriği ve demir çeliği 30 senedir konuşuyorum. Ben bunun içinde büyüdüm. Yani gerçekten böyle bile olsa, yani hani beni beni bunları konuşmaya başlamış gibi göstermeye de çalışsa benim için önemi yoktur. Kendileri de her yapılanda fazla demekten vazgeçip, bunlar yapılmalıdır noktasına geldilerse çok önemli bir mesafe alınmıştır. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Çok değerli buluyorum Sayın Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanının bu beyanını ve altını çiziyorum.

Yalnız bu elektrik meselesinde Sayın Genel Başkana verilen bilgiler yanlış. Bana göre mesnetsiz ve bir miktar da çarpık. (AP sıralarından gülüşmeler) Bu biraz taş duvar gibi bir şeydir, bu elektrik mevzuu.

Şimdi ben size gayet kısaca Türkiye'nin elektrik davası hakkında bir iki söz söyleyeceğim, tabii zaman meselesi beni sıkıştırmaktadır, ama şunu bari söyleyeyim.

Türkiye 1950 senesinde 790 milyon kilovat saat elektrik üretti. 790 milyon kilovat saat.. Şimdi Türkiye bu sene 18,5 milyar kilovat saat elektrik üretti. 18,5 milyar kilovat saati 35 milyara çıkaracağımızı, 35 milyar kilovat saati 59 milyara çıkaracağımızı ve 59 milyar kilovat saati de 100 milyara çıkaracağımızı biz ilân ettik. Görev başında bulunan Cumhuriyet Hükümeti kurulduğundan bir kısa süre sonra bunları ilân etti. Türkiye'nin elektrik üretimi görünür gelecekte, görünür gelecekte. Böyle uzun bir süre sonra değil, 100 milyar kilovat saattir. Türkiye elektrik üretiminde 149 memleket içerisinde 30 ncu sıralardadır.

Değerli Milletvekilleri, evvelâ elektrik üretimi ile ilgili rakamlara kısaca bir göz atıktan sonra, program hakkında ben size bilgi arzedeceğim. Yani Türkiye ne yapıyor elektrik meselesinde?

Elektriğin yokluğu, bir memleketin bilhassa kalkınmasında şah damarının kesilmiş olması demektir.

1950'lerde, devir mevir kötülemiyorum, ben sadece bir seyri anlatıyorum. Seyir bu, yani 1950'de Türkiye'nin adam başına düşen elektrik miktarı 38 kilovat saattir. 1976'da bu rakam 470 kilovat saate yükselmiştir. 38 kilovat saatten 470 kilovat saate.

Türkiye'yi Bulgaristan'la, Yunanistan'la mukayese ederek bir yere varamazsınız. Neden varamazsınız? Çünkü şartlar başkadır. Başladığı yerler başkadır bir, yapmaya mecbur olduğu işler başkadır iki. Bulgaristan ve Yunanistan ilkökul meselesini yıllarca önce halletmiş. Biz ilkökul meselesini 1973 senesinde hallettik. Cumhuriyetin 50 nci yılında. Daha da birçok noksanımız var. Benim 6 milyon çocuğum bugün ilkökula sahiptir. Yani Yunanistan'ın nüfusu da 8 milyondur. Ben 6 milyon çocuğu ilkökula göndermeye mecburum. (AP sıralarından alkışlar) Bir 6 milyon çocuğu ilkökula göndereceksiniz, 3 milyon çocuğu ortaokula, liseye göndereceksiniz ve 250 bin - 300 bin çocuğu da yüksekokula göndereceksiniz. Bir taraftan bunu yapacaksınız, bir taraftan Türkiye 1950 de 3 milyon ton hububat istihsal eden Türkiye...

ORHAN KAYIHAN (Amasya) — Ve satamayan.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — ... 3 milyon ton hububat istihsal eden, 1950'de tümü. 1976'da 23 milyon ton hububat istihsal eder hale gelmiştir. Bundan sevinç duymak lâzımdır. 23 milyon ton ve hedefi yakın gelecekte hedefi, 30 milyon tondur. Binaenaleyh, efendim 27 sene kayboldu, bir 27 sene daha kayboldu gibi falan tartışmalarda şu anda bir mana yok. 50 senelik Türkiye Cumhuriyetinin yaptığı, yapamadığı, birçok şeyler var, yaptığı birçok güzel şeyler var, yapamadığı birçok şeyler var... Sadece Türkiye'nin meselesini elektrikten başlatıp, Yunanistan'la Bulgaristan'la mukayese ederek bir yere varamayız. O zaman Sovyetler Birliği'nin meyis olması lâzım. Çünkü Norveç'in adam başına elektrik istihsalı 17 bin kilovat saattir. Sovyetler Birliği'nin ise, henüz 3500 - 4000 kilovat saattir. Kanada'nın 6000 kilovat saattir, Birleşik Amerika Devletlerinininki 5500 kilovat saattir. Avrupa ortalaması 3300 kilovat saattir. O Avrupa ki, ileri endüstriyi kurmuş, ilkökul meselesini yıllarca önce halletmiş, sağlık hizmeti götürmeye mecbursunuz, milyonlara, 67 vilâ-

yette 67 vilâyetin 30'unda, 40'ında memleket hastaneleri ile sağlık hizmetine başlamış Türkiye. Köyüne kasabasına sağlık hizmeti götürmeye mecbur, ne yapacaksınız? Mesele sadece elektrikten ibaret değil ki, 40 bin köyü karanlıkta, 40 bin köyüne ulaşamaz, 40 bin köyü susuz Türkiye. Bunlara ulaşacak. Bunlara ulaşırken gayet tabii ki, plan bunun için lâzım zaten. Yani, plan Bulgaristan'ı geçelim, Yunanistan'ı geçelim elektrikte diye lâzım değil. Plan, dengeli kalkınma. Bunun adı bu. Dengeli kalkınma, bir denge içerisinde bir memleketin ekonomisinin bir yerini mızrak başı yapmak, diğer yerlerini geride bırakmak mümkün değildir. Onun içindir ki, elektrik meselesinde Türkiye geride kalan değildir. Türkiye önemli adımlar, çok önemli adımlar atmıştır. Fevkalâde önemli adımlar atmıştır.

1950'de istihsal ettiğimiz 796 milyon kilovat saat —Milyon bir milyardan az— elektriğin yüzde 4'ünü sulardan almaktaydık. Bugün yüzde 40'ını sulardan almaktayız, % 4 ünü, yani kilovat saate vurduğunuz zaman gayet minik kalır, gayet ufak kalır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye elektrifikasyon konusunda büyük hamleler yapmıştır. Bunu inkara kalkmak yanlışdır. 1949 Türkiye'sinde ben başladım elektrifikasyon meselesine. Yani, mühendis olarak başladım. Yani, sene 1977, 28 senedir bu işin içindeyim. Mühendis olarak içindeyim. İdareci olarak içindeyim. İşte iyi kötü siyasetçi olarak içindeyim. (AP sıralarından alkışlar.)

Binaenaleyh, sanıyorum ki, bu hesabın bana sorulmuş olmasından fevkalâde memnuniyet duydum. Benim burada savunduğum şey, bu geçen 27 sene zarfındaki hükümetler değildir, çünkü, bu geçen 27 sene zarfındaki hükümetlerin ya da daha doğrusu 27 senenin başarısızlıklarının tümünü bizim üstümüze yığmak, işte burada geliyorum, DP ve AP olarak bizim üstümüze yığmak, başarılarını kendinizin alıp, götürmeniz bir şeye yaramaz.

Türkiye'nin 1950'de 1 kilometre yüksek gerilim hattı yoktu. Türkiye'nin 1950'de projesini çizdiğimiz santralleri 1000 er kilovatlıktı. 2000 er kilovatlıktı. Hatta korka korka çizmekteydik, böyle elleri titremekteydi, çözenlerin, çizdirenlerin; 1000 kilovatlık santral, ileri batı ülkelerinde 1 milyon kilovatlık santral gördük. Hivranı kapıldık, hicran; neden bizim memleketimizde bunlar yok diye; ama Cenabı Allah 1 milyon kilovatlık Keban Santralini yapmayı Türkiye Cumhuriyetine nasip etti. (AP sıralarından «Bravo» sesleri - sürekli alkışlar) Bununla da kalmıyor, yine Cenabı Allah 2 milyon kilovatlık Karakaya Santralini yapmayı

da Türkiye Cumhuriyetine nasip ediyir. (AP sıralarından «Bravo» sesleri alkışlar.)

Değerli arkadaşlarım, Güneydoğu Anadolu Projesi 20 milyon dönüm arazinin sulanması ve 30 milyar kilovat/saat elektrik üretilmesidir. Bu manzumenin yedi tane ana tesisi vardır. Birincisi Keban'dır, ikincisi Karakaya'dır. Üçüncüsü Karababa'dır. Dördüncüsü Gököy'dür. Beşincisi Ilısu'dur, altıncısı Kralkızı'dır.

İBRAHİM BEHRAM EKER (Balıkesir) — Say Başbakanım.Say.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Ve....

BAŞKAN — Sayın Eker, rica ediyorum hatibe hitap etmeyiniz.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Bu yeni tesis Güneydoğu Anadolu ovalarında 10 milyon —Yani Adıyaman'dan, Gaziantep'den, Gaziantep'in Arabar Ovasından başlayarak, Cizre'ye kadar, yani Dicle Nehrine kadar, Fırat'la Dicleyi birleştireceğiz. Fırat'ın Dicle Şattıllarap'ta birleşmeyecek, Türkiye'de birleşecek. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar.)

Böyle bir proje yürütülmektedir. Böyle bir proje yürütülürken, «Efendim, Karakaya Barajının projesini biz yapmıştık» hayır yapmamıştınız, yapmadınız. Karakaya Barajının projesini yaptıysanız, ihalesini de yapmıştınız. Karakaya Barajı 2,6 milyar liraya çıkacakmış da, 6 milyara çıkmış, hayır Karakaya Barajı 20 milyar liraya çıkacak. Yani, rakamlarınız yanlış. 20 milyara çıkacak. Ondan sonra buraya geleceksiniz, «2,6 milyara çıkacak barajı, 20 milyara çıkarttınız» diyeceksiniz. Barajın ilk keşif bedeli 20 milyardır, elektrik santraliyle, yaklaşım yoluyla, sitesiyle, bilmem nesiyle ve Karakaya Barajı büyük sıkıştırmalar sonunda ancak 1976 yılının Eylül ayına kadar projeleri tamamlanıp, ihaleleri yapılabilmıştır. Proje vardı da, biz niye 18 ay bekledik?...

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Siz projersiz temel atmıyor musunuz?

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Projersiz temel atmamız beyim. Şu söylediğimiz tesisler var ya. Hani, temellerini söküp, Meclisin önüne getirdiğiniz şeyler, onların hepsi yapılacak hepsi (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

A. DOĞAN ÖZTUNÇ (İstanbul) — Onlar yağmur suyuyla dolu.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Hepsi yapılacak onların.

Burada şunu ifade edeyim; Ana muhalefetin sayın sözcüsü «Efendim, ben kanatlara bir şey demiyorum, koalisyon kanatlarına, ama esas sorumlu Hükümetin başıdır» bu, doğrudur; esas sorumlu benim huzurunuzda, benim sorumlu. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar.) Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin başına, Türkiye Cumhuriyetinin Anayasası ve Kanunları ne sara-caksa onun sorumlusu benim, huzurunuzdayım. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, sürekli alkışlar.)

Efendim, bu koalisyondu, o Bakanın işiydi, bu partinin işiydi yok, eğer bu sorumluluğu taşıyamazsam, taşıyamayacak noktada olursam bu işi yürütemiyoruz deriz.

CELAL ÜNVER (Malatya) — 1972'de kaçtınız.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Kaçma işine gelince, kaçan sizsiniz. (AP sıralarından «Bravo» sesleri alkışlar)

CELAL ÜNVER — (Malatya) — 1972'de?

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Ne zaman kaçmışız?

A. DOĞAN ÖZTUNÇ (İstanbul) — Şapkayı alıp gittiğiniz günleri unuttunuz mu?

CELAL ÜNVER (Malatya) — 1972'de ne yaptınız?

A. DOĞAN ÖZTUNÇ (İstanbul) — Seçimlerden de kaçtınız.

BAŞKAN — Rica etsem, karşılıklı konuşmayı bıraksanız, istirahat etsem.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — 12 Martı söylüyorsunuz değil mi? 12 Martı...

A. DOĞAN ÖZTUNÇ (İstanbul) — Tabii...

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — 10 defa cevap verdik, bir defa cevaplayayım.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, cevap vermeyiniz istirahat ediyorum. Rica ediyorum cevap vermeyin. (Gülüşmeler.)

Arkadaşlarım, istirahat etsem, hatiple konuşmayı bıraksanız da hatip sözüne devam etse. Usulümüzde de böyle bir şey yok, biliyorsunuz. Rica ediyorum, rica ediyorum.

A. DOĞAN ÖZTUNÇ (İstanbul) — Soru sordular cevap verdik. Sayın Başkan. Seçimden de kaçtılar... Sayın Başbakan seçimden kaçtığınızı da söyleyin.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Şimdi sizi anlamak mümkün değil, sizi anlamak mümkün değil. Neden mümkün değil? Türkiye Cumhuriyetinde Hükümetler nasıl gelecek, nasıl gidecek bu belirlenmiştir. Hükümetler esasen İnsan

Hakları Beyannamesinin 21 nci maddesine göre meclisler devri olacaktır, devri. Muayyen bir süre sonunda millet yeniden hakemlik yapacak, iradesini işhar edecek, kimi seçerse o idare edecek Türkiye'yi.

CEVAT ÖNDER (Ankara) — Milletvekili transferi de var mı? (CHP sıralarından gültüşmeler)

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Kumar borcu olmayan sekiz milletvekili arayan biz değiliz. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

A. DOĞAN ÖZTUNÇ (İstanbul) — Kumar borcu olanları arıyorsunuz. (CHP sıralarından gültüşmeler)

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Bunlar fevkalâde çirkin şeyler, fevkalâde çirkin şeyler... Fevkalâde çirkin şeyler. Bu sıralarda oturan insanların alınıp satılacağını kabul etmekle hiç kimsenin menfaati yok, fevkalâde çirkin bunlar... (AP sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler.)

Değerli milletvekilleri, şunu anlamak mümkün değil. Aslında hükümetleri meydana getirmek de, düşürmek de sizin göreviniz ve yetkiniz. Bu yetkiyi başka birisi kullanıyorsa bundan sevinç duymamanız lâzım. Binaenaleyh, hükümetler bu müessesesinin güvenine dayanacaktır. Bu müessese hükümetleri meydana getirecektir, bu müessese düşürecektir; devirecek değil, düşürecektir.

ALİ TOPUZ (İstanbul) — 1971'de ne oldu?

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Gücünüz yetmiyorsa düşürmeye o zaman milletin iradesine ram olmaya mecbursunuz.

Bu sıralarda oturan arkadaşlar...

HASAN VAMİK TEKİN (Giresun) — Ne zaman?

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Bu sıralarda oturan arkadaşlar sizden farklı değil ki. Onlar da milletin hür idaresiyle gelmiş buraya. Yani sizin biriniz iki kişi sayılacak bu sıralarda, bu sıralarda oturanın bir kişi yarım kişi mi sayılacak? (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Hükümetin tek kaidesi var, tek kaidesi tek : Millet Meclisinin içinden çıkar, güven oyu alır ayakta durur; güven oyu alamadığı zaman düşer (CHP sıralarından gürültüler.)

Aslında bu 12 Marta birçok kere söyledik, herkes bir başka türlü baktı. Aslında bir büyük bunalımdı, bir türlü söyledik söyledik anlatamadık. 21 Marta kadar Halk Partisinden ses çıkma-

miştir 12 Martta, 21 Martta da o gün Halk Partisinin Sayın Genel Sekreteri, bugün Sayın Genel Başkanı, 12 Martın kendilerine karşı yapılmış olduğunu iddia etti. Bu 12 Martta bir vuzuha varalım; Size karşı mı yapıldı, bize karşı mı yapıldı, komünistlere karşı mı yapıldı, bunda bir vuzuha varalım ve netice itibarıyla biz o gündenberi ayaktaız. Bu memleketin sokaklarında geziyoruz. İşte yakamız gelin yapışın dedik...

A. DOĞAN ÖZTUNÇ (İstanbul) — Yapışacağız.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — İşte yakamız gelin yapışın dedik. Memleketin her şeyi var orta yerde, açık rejim işliyor ve bütün bunları bir kenara atıyorsunuz. Hükümetin nasıl teşekkül edeceğini Anayasa'ta tayin etmişken siz doğa kanuncu oluverir ve Anayasa'nın üstünde birtakım kanun hükümleri vazediyorsunuz (AP sıralarından «Bravo sesleri») Olmaz öyle şey. İşte buradadır beyanatınız, yapmış olduğunuz beyanata göre bu 12 Mart... Ya bu doğrudur, ya bu doğru. Hangisi doğru? Siz söylediğinize göre bu doğru olması lâzım, bu size karşı yapılmış diyorsunuz, kendinize karşı yapılmış.

ORHAN KAYIHAN (Amasya) — Siz niye kaçtınız?

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Bir taraftan diyorsunuz ki, siz giderseniz bu iş düzeler; bir taraftan diyorsunuz ki, gittiniz, şapkanızı aldınız gittiniz, niye gittiniz. Bir taraftan diyorsunuz «Niye gitmiyorsunuz?» Öbür taraftan diyorsunuz «Niye gittiniz?» Bunu anlamak da mümkün değil. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) Aslında, bu çelişkiler size yakışıyor. Bunları yadırgamıyorum.

Şimdi şu elektrik meselesini bir yere bağlayalım.

Değerli milletvekilleri...

A. DOĞAN ÖZTUNÇ (İstanbul) — Enerji açığımızı söylemisiniz?

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Söyleyim.

BAŞKAN — Sayın Öztunç, zamanı geldiğinde sorma hakkınız var.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Enerji açığı dahi kalkınmanın neticesidir. Kalkınma olmazsa enerjiyi ne yapacaksınız? Kalkınma olmazsa, enerji ihtiyacı kerdil'ğinden doğmamıştır. Enerji, ben size söyleyeyim. Hicran ile söyleyeyim: Alın teri dökerek, göz nuru dökerek, milyonlarımı —Devletin— dökerek meydana getirilmiş tesislere, bu tesislerde çıkan enerji toprağa verilecek denildiği günlerin üzerinden yıllar geçmedi he-

nüz. «Toprağa verilecektir», bunların hepsini çok gören, işte burada yazılı: 1971 senesinde Halk Partisinin sözcüsü Cumhuriyet Senatosunda bunların lüzumsuz olduğunu söylemiştir. 1971 bütçesi münakaşa edilirken, zabıt buradadır. Yapılan elektrik tesislerinin lüzumsuz olduğunu söylemiştir.

Esasen geçen 27 yılı tümü ile bizim üstümüze yıkmakta mana yoktur. Çünkü 27 yılın içerisinde ihtilâl var, ondan sonra arada ihtilâl hükümeti var. Sonra 3,5 seneye yakın Halk Partisinin, Halk Partisinin başında bulunduğu diyemiyorum, ama netice itibariyle Halk Partisinin en büyük parti olarak koalisyon ortağı olduğu hükümet var. Sonra 1971 bunalımı var. 1971'den 1975'e kadar 8 tane hükümet var. Bunların sadece 1-2'sinin içerisinde AP vardır. Esasen 1971 - 1973'de partiler üstü bir hükümet var. Ondan sonra 1975'ten 1977'e kadar da bugünkü partilerle, Adalet Partisinin, Millî Selâmet Partisinin, Cumhuriyetçi Güven Partisinin ve Millî Hareket Partisinin meydana getirdiği ve bağımsız milletvekili arkadaşlarımızın desteklediği bir hükümet var. E, bunun hüminün hesabını bize sorarsanız, bize çift haksızlık yapılmış olur. Çift, bir tane değil. Çünkü esasen birçok haksızlık bize yapılmıştır ve biz bu haksızlıklara hep çileyi, ıstırabı sinemize gömerek, memleket kötüye gitmesin diye yine kopuklukları bağlayarak buraya kadar memleketi getirdik.

Elektrik meselesini münakaşa etmek sanıyorum ki, fevkalâde kolay bir konudur, teknik bir konudur. Şöyle bir konudur: Elektrik meselesinde Türkiye şimdi 100 milyar kilovat saate gidiyor, 100 milyarın ben size bir hesabını vereyim; önce bir şeyi düzeltmek istiyorum: Cumhuriyet Halk Partisi Sayın Genel Başkanı kilovat ile kilovat saati karıştırdı. Zabıtlara yanlış geçmiştir. Benim nazarı dikkatimi çekmedi gibi bir durum olmasın. Bir kilovat 10 lira değildir. Aslında bir kilovat 10 bin lira filandır da, kuruluşu. Bir kilovat saat eletriğin yokluğu 10 liradır. Bir kilovatin yokluğu çok büyük paradır. Ondan sonra bir kilovat (AP sıralarından güllüşmeler) 30 kuruş değildir. Yani bunu kusur saymıyorum. Bu karıştı da, düzeltiyorum burada. Bir kilovat saat 30 kuruştur. Bir kilovat 30 kuruş değildir. Onun için bir kilovatin yokluğu, aslında 87,60 kilovat saatin yokluğudur. 87,60 kilovat saat, bir kilovatin yokluğu. Binaenaleyh o 10 lirayı, onunla çarpmak lâzım. Bir sene için yokluğu. Eğer 10 sene devam ediyorsa 10 ile bir daha çarpmak lâzım. 20 sene devam ediyorsa 20 ile bir daha çarpmak lâzım. O zaman hesap çıkar. (AP sıralarından alkışlar.)

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Söyleyecek lâf bulamayınca...

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Yok, yok, söyleyecek lâf meselesi değil. Ben zaptı tahsis ediyorum. Ben bu şey için söylemiyorum. Nazarı dikkatimden kaçtı denmesin.

Türkiye, Değerli arkadaşlarım, bir büyük elektrik sistemi meydana getirmektedir. Bu sistemin kalbi Güney Doğu Anadolu'da Fırat Nehri üzerindeki 4, Dicle Nehri üzerinde şimdilik 3, —İleride daha da çoğalacaktır, bu Fırat üzerindeki de çoğalacaktır— Zap Nehri üzerindeki kuracağımız santraller, Çoruh Nehri üzerinde kuracağımız santraller, Kızılırmak'ın denize dökülmeden önce bütün elektriğini alacak, bugün yapılmakta olan Uğurlu 1, Uğurlu 2 Barajları ve Allah kısmet ederse bu sene ihalesi girişeceğimiz hidroelektrik santrali olarak büyük Altınkaya Barajı, 700 bin kilovatlık Keban'a denk, Kızılırmak'ın Bafra deltasına açıldığı yerde kurulacak olan bu büyük santral ve Allah kısmet ederse, Martın 16'sında temeli atılacak olan Oymapınar 500 bin kilovatlık Antalya civarındaki santral, bunlar dev hidrolik tesislerdir. Bunun yanında dev termik tesisleri... 1 milyon kilovatı inşaa halinde bulunan Elbistan - Afşin santrali, yanına 1 milya daha konacak, yanına 1 milyon daha konacak, 3 milyon olacak. Bir milyon yapıyor, 2 nci milyonun projeleri ve ihaleleri yapıyor. 3 ncü milyon kilovat gelecek. Ondan sonra Seyitömerde kurduğumuz büyük Kütahya civarında termik santral, Tunçbilek'te kurduğumuz termik santral. Çam'da, Orhanlı'da Somada, Yatağan'da, Kangal'da ve Beypazarı'nda Çayırhan'da kurmaya başladığımız termik santrallerdir. Bunlar büyük santrallerdir.

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Kömürleri?

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Bunların kömürleri aslında Elbistan - Afşin'deki kömürler TKİ'nindir. Tunçbilek'teki kömürler, TKİ'nindir. Seyitömer'deki kömürler TKİ'nindir. Bugün kömürsüzlükten işlemeyen tek bir santral yoktur. Öbürlerinin kömürü nereden gelecek deniyorsa, kömürler etüt edilmiş, bitirilmiştir. Etüdler yeni ve bu santrallerin hepsinin ihalesi 1976 yılında yapılmıştır. Hepsinin ihalesi (AP sıralarından alkışlar.)

Kömürü de olacak, suyu da olacak, makinası da olacak, binası da olacak; yeni santral olacak bunlar. Hiç kimsenin kaygısı olmasın. Bu suretle Türkiye'nin elektrik istihsalı birinci kademe- de, 60 milyar kilovat saate ve 1977 yılında ihale edeceğimiz yeni santrallerle da Türkiye'nin elektrik istihsalı 93 milyar kilovat saate çıkmaktadır. İnşaa halinde bulunan santrallerle, Türkiye-

nin elektrik istihali 93 milyar kilovat saate çıkmaktadır. 100'e 7 kaldı. 100 milyar diyoruz ya, 7 milyar kilovat saat daha kaldı, onu da itmam ederiz, gelecek sene bu zamana kadar. Türkiye Cumhuriyeti onu da itmam eder, böylece 100'ü buluruz.

Binaacaleyh, ne yapıyorösunuz dersiniz, böyle büyük bir hamleyi yapıyoruz. Böyle büyük bir hamlenin gereği ne ise onu yapıyoruz ve buna milyarlar sarfediyoruz. Efendim, yatırımı azmış, yatırımı çokmuş... Şunu da ifade edeyim ki, Bozova'dan Urfa'nın omuzuna su taşıyacak olan 27 kilometre uzunluğunda ve 10 metre çapında 20 milyar liraya mal olacak olan Urfa tüneli... (CHP sıralarından «Olacak» sesleri) E, maliyet, tahmin bu. Hep böyle olur mühendislik işleri. Başka türlü bir şey yapmak mümkün değildir. Yani öyle anahtar teslimi tesis her zaman yapamazsınız, tabiat şartları vardır işin içinde; dağ delinecek 27 kilometre. 27 kilometre yol değil bu, 2 kilometre de değil, 27 kilometre. Türkiye'nin en büyük eseridir, Türkiye Cumhuriyetinin en büyük eseridir ve Türkiye Cumhuriyetinin şerefidir bu eser. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar.)

Bunun projeleri yeni tamamlanmıştır, mastır plan 1970'de tamamlanmıştır; bu tesisin de ihalesi yapılmaktadır. Yine Allah kısmet ederse, 11 Nisan 1977 gününde de temeli atılacaktır. (AP sıralarından alkışlar) Ve ondan sonra Urfa'dan Cizre'ye kadar gidecek olan 400 kilometrelik iki kanal, Birincisi Karacadağ'ın alt yamaçlarını sıyrarak; ikincisi yukarıdan Siverek'in önünden dağda bir karış toprak bırakmaksızın gidecek olan, Mardin'in altına kadar gidecek olan, Mardin'in altına kadar gidecek olan ikinci kanal, bunlar yapılacaktır. Türkiye gerçekten 20 Milyon dönüm yeni arazinin sulanmasına hazırlanmaktadır. Diyarbakır ovasında bir ucu Dicle, öbür ucu Hazro'ya varan bu geniş ovada; bir ucu Diyarbakır olan bu geniş ovada da milyonlarca dönüm araziye sulayacak olan yeni tesisler yapılacaktır. Böylece Türkiye'nin elektrik davasında atılmış dev adımlara yenileri eklenmektedir. Gerçekten 790 milyon kilovat saatten 18,5 milyon kilovat saate gelebilmek büyük bir hünerdir. Aslında 1976 yılında Türkiye, elektrikte, % 18,5 bir artma yapmıştır. O % 18,5 bir artmayı yapabilmıştır. Bu miktar 1974 yılında % 8,5 civarında idi, 1975 yılında % 13,5 civarında idi ve Türkiye 61 iline enterkonnekte sistemi bağlayabilmıştır.

1950 yılında bir kilometre hava hattı olmayan Türkiye 61 iline enterkonnekte sistemini bağlayabilmıştır. 1977 de üç il daha

bağlanacaktır, 1978 yılında üç il daha bağlanacaktır. Binaenaleyh 1978 senesinde Türkiye, Edirne nereden elektrik alıyorsa, hakkarı de oradan elektrik alacaktır. (AP sıralarından alkışlar)

Şimdi, burada bir söz ortaya atıldı, Bu sözü fevkalade hak-sız, fevkalade yanlış ve fevkalade kusurlu buluyorum, Efendim, «Türkiye'nin kaynakları Güneydoğu Anadolu'da imiş, Güneydoğu Anadolu'nun kaynaklarını Güneydoğu Anadolu kullanmamakta imiş»

Bakalım meseleye; bu bir defa gerçek değil, neden gerçek değiliz? Bakınız, henüz Güneydoğu Anadolu'da veya Doğu Anadolu-da geliştirebildiğimiz santraller şunlardır : Çıldır Santralının elektriğini Göle ve Kars kullanmakta, Kiti Santralının elektriğini Iğdır kullanmakta, Tortum Santralının elektriğini Erzurum kullanmaktadır. Nazar Santralının elektriğini Elazığ kullanmaktadır, Çarça Santralının elektriğini Mardin kullanmaktadır, Engil Santralının elektriğini Van kullanmaktadır, Erciş Santralının elektriğini Erciş kullanmaktadır.

AHMET HAŞİM BENLİ (Kütahya) — Keban, Keban'ı da / söyleyin.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Keban santrali bugün Kars'a elektrik vermektedir, Kars'taki çimento fabrikasını çeviren o, (AP sıralarından alkışlar.)

Yeniden Erzurum'da altı fabrika, Kars'ta altı fabrika, Ağrı'da üç dört tane fabrika, Van'da üç dört tane fabrika Diyarbakır'da altı tane yeni fabrikayı kurmaya başlamış bulunuyoruz. Keban Santrali Diyarbakır'a elektrik veriyor, Keban santrali bugün Bitlis'e elektrik veriyor, Keban Santrali bugün Ağrı'ya elektrik veriyor. Keban Santrali Siirt'e elektrik veriyor. Nereye alınmış götürülmüş elektrik?

Türkiye bir bütün, efendim «Falan yerde elektrik aldınız, filan yerde elektrik aldınız» bütün Avrupa elektrik sistemleri birbirine bağlı. Elektrikin çimentodan bir farkı yok ki, elektrik bir mal haline gelmiş bugün, aslında bir kilovat saatin yokluğu 10 liraya maloluysa, 50 kuruş veya 30 kuruş verip bir kilovat saat illa ki almayıcağım diye memleketi 10 liradan mahrum etmenin manası yok ki, yapıncaya kadar alacaktınız, Tabii, Türkiye'nin gelişme potansiyeli Türkiye'nin bazı zihinlerini çatlatmıştır, öyle bir gelişme potansiyeli.

Bugün Trakya'da hemen hemen köylerimizin % 80'i elektriğe kavuşmuştur, 10 sene evvel hudut köylerimizin hiç birisinde

elektrik yoktu, Yunanistan'ın, Bulgaristan'ın ışıldayan köyleri karşısında Türkiye'yi idare edenler mahcuptu, (AP sıralarından alkışlar ve «Bravo» sesleri) bugün köylerde elektrik var, nihayet 20 ilimize uyguladığımız teşvik tedbirlerinin uygulanması sayesinde Edirne bir sanayi şehri haline gelmiştir ve Türkiye Edirne ile bitmiyor, Edirne'den Kapıkule'ye olan 18 kilometre içerisine altı tane büyük fabrika yerleştirmişizdir, bu topraklar bizimdir ve bizim olmaya devam edecektir demektir orası. (AP sıralarından alkışlar ve «Bravo» sesleri)

Değerli arkadaşlarım, Türkiye 10 binlerce kilometre hava hattı meydana getirebilmiştir, bunları küçümseyerek bir yere varamayız, Geliniz daha çoğunu yapma imkanlarını arayalım. Size şunu da söylüyeyim; yaptığımız her şey küçük kaldı. Bu bizim ufuksuzluğumuzdan dolayı değil, ufuksuzluğun da rolü vardır burada, ama her şeyin küçük kalmasının önemli sebeplerinden birisi Türkiye'nin büyüme istidadıdır. Büyüme kabiliyetidir. Bundan sevinç duymak lazımdır.

154 lük hava hatları yaptık. Küçük, 380'e çıktık küçük 66 kilovatlık hava hattı yaptığımız zaman bunun içinden, bu kadar hattın üstünden ne geçireceğiz derken 154'ü küçük, 380 küçük kaldı. Bugün 700 kilovatlık hava hatlarına gidiyoruz.

Gerçekten Türkiye bir ucundan bir ucuna büyük yollarla, bir ucundan bir ucuna 700 kilovatlık elektrik nakil hatları ile bağlandığı zaman büyük ve elektrik nakli de hatlarla bağlandığı zaman büyük ve bütün Türkiye'de bütün; elektrik sistemimizi Irak'a İran'a, Sovyetler Birliğine bağlayacağız. Bulgaristan'a bağladık; Bulgaristan Yugoslavya'ya, Yugoslavya Macaristan'a, Macaristan Avustralya'ya, Avustralya Almanya, Fransa İsviçre'ye bağlı, Herkes birbirine bağlı. (AP sıralarından «Bravo» sesleri alkışlar)

Sevgili arkadaşlar değerli arkadaşlar, şimdi enerji meselesinde bize söylenecek birşey yoktur. Enerji programı, görev başında bulunan Cumhuriyet Hükümeti devasa bir enerji programını; devasa bir sanayileşme projesini yürütmektedir. Ve bunlar 1982 - 1987 Türkiye'sinin ihtiyaçlarını nazara alarak götürmüşüzdür.

Efendim burada söylendi. Ege'de ve Erzurum'da Sigara fabrikası yapılacakmış, 1976'da bitecekmiş daha başlanmamış, Allah'tan korkmak lazım, Erzurum'da, Diyarbakır'da, Samsun'da, Manisa'da, Muğla'da ve İzmir'de Sigara fabrikası yapılması; bunların başı 1976 programına tarafımızdan, bugünkü Cumhuriyet Hü-

kümeti tarafından kondu, 1976'da programa konmuş olan fabrika, 1976'da nasıl bitecek Buna 1,5 - 2 milyar lira para sarfetmek lazım. Tokat Fabrikası, Malatya Fabrikası, bunlar tamamlanmak üzere.

ETEM EKEN (Çorum) — Çorum Şeker Fabrikası nasıl olacak sayın Başbakan? Onları niye söylemiyorsunuz.

BAŞKAN — Sayın Eken rica ederim.

ORHAN KAYIHAN (Amasya) — Keten Barajından da, Lâdik barajından da bahsedin sayın Başbakan.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Değerli Milletvekilleri, Çukurova Elektrik Şirketi sanıyorum kastedilen, Burada özel şirketten bahsedildi. Yedi bin ortağı vardır. Devletin yapacağı işi yapmaktadır. Devletin kontrolunda yapmaktadır ve senede 171 milyon lira vergi ödemektedir. Devletten 2 kuruş aşağı da elektrik satmaktadır.

Önemli olan mesele...

BAŞKAN — Sayın Başbakanım 3 dakikanız var.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — 5 dakika bağliyorum. Madem öyle beş dakika müsaade ederseniz bağliyorum. Çok söylenecek söz var. Neler söylenmedi. Aşağı yukarı yüze yakın iddia var. Ben bunların çok azına dokunabildim. Ama şunu söyleyeceğim. Türkiye'yi batıyor, batmış göstermek yanlıştır.

«Fortun» mecmuasının 25 memleket arasında yaptığı anket burada, hepsini, söyleyeceğim, hiç merak etmeyin. Bu ankette Türkiye 25 memleket arasında - petrol üreten memleketler de dahil - geçen 10 - 12 sene zarfında, size aittir dediğiniz, - yani bizim için söylüyorum, - 10 sene zarfında burada kalkınmada 4 nci geliyor. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Borçlanmada, adam başına ödenecek borç miktarında Türkiye 25 memleket arasında 20 nci geliyor.

Türkiye, 1976 yılı içerisinde plânli dönemin sanayide en yüksek kalkınma hızını sağlamıştır, % 11,5 civarında. Türkiye üç plân dönemi içerisinde 60 milyarlık bir yatırımdan, 1 Trilyon yatırıma gelebilmiş, Türkiye, % 7-8 civarında bir kalkınma hızını muntazam sağlayabilmiş. Vasatide % 7-7,5 civarında bir kalkınma hızını sağlayabilmiş.

1964 Türkiye'sinde, 410 milyon dolarlık ihracat yaptığımız zaman, duvar delindi, ses duvarı delindi denen Türkiye'de, yalnız 600 milyon dolarlık sanayi mamülü 1976 senesinde satılabılmış.

Türkiye dört tane mahsul satar olan ülke durumundan çıkmış, Türkiye, bugün 2 milyar dolar civarında ihracata gelmiş.

Bunları az büyütmek lazım. Tamam ama, nereden başladığınıza iyi bakmak lazım. Türkiye, endüstri mallarında 8 ile 31 arasında yer alıyor ve bunu 5 ile 15 arasında sığdırmaya çalışıyor. Bu hamlenin içerisinde.

Binaenaleyh, Türkiye'nin battığını, batmak üzere olduğunu, Türkiye ekonomisinin suni teneffüslle yaşadığını iddia etmek gülmüştür. Bunların hepsi açıkça gülmüştür.

Yani eğer, % 8'e yakın kalkınma hızı sağlamak, geçen seneye nazaran % 40 fazla ihracatı sağlamak; % 11,5 civarında sanayi kalkınması sağlamak ve dünyada borçlu memleketler arasında 25 memleket arasında 20 nci sırada olmak; kalkınmada 4 nci sırada olmak; OECD memleketlerinde Japonya'dan sonra kalkınmada 2 nci sırada olmak batmaksa, bu eğer hasta bir ekonomi ise; Bu suni teneffüslere; Sanayorum ki, burada fevkalâde yanlış bir şey olur.

DOĞAN ARASLI (Kars) — Siyasi cinayetleri de gösterin.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Şimdi, oraya geleceğim. Bu siyasi cinayetler vs. dolayısıyla polise, hükümete söylediğiniz sözlerin hepsini reddediyoruz.

Şimdi size dönmüyoruz diyoruz ki, bakınız size ne diyoruz; siz bu hükümeti beğenmiyor musunuz? (CHP sıralarından, «Beğenmiyoruz sesleri»)

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Siz beğeniyor musunuz? (Gürültüler)

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Siz bu hükümeti beğenmiyorsanız yapacağınız iki şey var: Düşürün bu hükümeti, düşürün, sövmeyin de düşürün bu hükümeti.. Gelin düşürün bu hükümeti. (AP sıralarından, «Bravo» sesleri, alkışlar)

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Seçim var mı Seçim?

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Ha ikincisi: (CHP sıralarından «Seçim, Seçim» sesleri)

DOĞAN ÖZTUNÇ (İstanbul) — Seçimler halledilecek, seçimlere gitsene (AP ve CHP sıralarından, gürültüler)

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Ben gidecek değilim seçime, Millet Meclisi gidecek. Siz gideceksiniz seçime, seçim hükümetin işi değil. Şimdi size bir şey sorayım (CHP sıralarından gürültüler)

ORHAN EYÜBOĞLU (İstanbul) — Seçimden ne haber, onu söyle....

HAYRETTİN UYSAL (Sakarya) — Seçim istiyor musun Seçim?....

BAŞKAN — Sayın Başbakan.. (AP ve CHP sıralarından şiddetli gürültüler, ayağa kalkmalar)

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Bağlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Rica edeyim efendim.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Değerli Milletvekilleri, huzurunuzda bir şeyi söylemeden inmeyeceğim. Bu şudur : Cumhuriyet Halk Partisi 19 Ocak günü bir beyanat veriyor, bu beyanatta diyor ki, «Cumhuriyet Halk Partisi Millî Eğitim Bakanı hakkında Gensoru vermeyi kararlaştırdı.»

İddia şu : Ecevit, Millî Eğitim Bakanı Erdem için «Cumhuriyete, Atatürk ilkelerine ve insanlığa ihanet içindedir» dedi. (CHP sıralarından, «Doğru, doğru» sesleri, gürültüler)

Nerede gensoru? Nerede, nerede? (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) (CHP sıralarından gürültüler)

19 Ocak gününden, 19 Şubat gününe bir ay geçmiş, bir ay... Ya dediğiniz doğrudur, ya iftiradır. (CHP sıralarından gürültüler)

HAYRETTİN UYSAL (Sakarya) — Verilecek, verilecek merak etme.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, son cümlelerinizi rica edeyim.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Doğru ise bir gün beklemeniz lazımdı, bir gün...

ORHAN KAYIHAN (Amasya) — Otuz gün içinde 30 tane genç öldü. (AP ve CHP sıralarından, şiddetli gürültüler.)

BÜLENT ECEVİT (Zonguldak) — Öldürülen gençlerin hesabını verin. Dün ölen kızın hesabını verin. (Gürültüler.)

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Siz nerede ise kendi ektiğiniz tarladaki...

ORHAN EYÜBOĞLU (İstanbul) — Seçime var mısınız seçime... (Gürültüler.)

BAŞKAN — Sayın Üyeler... (Tokmağa vurması.)

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — ... Bütün dikenleri bize mal etmektedirsiniz. Yangını yakar bize atfedersiniz.

Nerede ise Habil'le Kabili bizim döğüştürdüğüümüzü, bizim birbirlerine düşürdüğüümüzü iddia edecek kadar münkirsiniz, münkirsiniz. (AP sıralarından, «Bravo» sesleri, alkışlar) (CHP sıralarından şiddetli gürültüler, ayağa kalkmalar.)

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Terbiyesiz Başbakan, münkir sensin. (CHP sıralarından «Sensin münkir» sesleri, şiddetli gürültüler.)

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Hepinize saygılar sunuyorum. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, şiddetli ve ayakta alkışlar, CHP sıralarından «Katil» sesleri, gürültüler.)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, Sayın Başbakan... (AP sıralarından alkışlar, CHP sıralarından «Katil, katil» sesleri, şiddetli gürültüler ve CHP sıralarından, «Karşılıklı ve anlaşılmayan» sataşmalar ayağa kalkmalar.)

BAŞKAN — Sayın arkadaşlar, Başkanlığa yardımcı olmanızı rica ediyorum. (AP ve CHP sıralarından, müdahaleler,) Muhterem arkadaşlarım, Başkanlığı müşkül durumda bırakmamanızı rica ediyorum.

Muhterem arkadaşlarım, (AP ve CHP sıralarından, milletvekillerinin karşılıklı olarak birbirlerine sataşmaları, üzerlerine yürümeleri,) Başkanlığa yardımcı olun, istirham ediyorum. Görüşmelere devam etme imkânını bana bahşedin. (Şiddetli gürültüler) rica ediyorum.

NURETTİN KARSU (Erzincan) — Kaçma, sorularımız var...

A. DOĞAN ÖZTUNÇ (İstanbul) — Sayın Başkan, sorularımız var.

BAŞKAN — Sayın Başbakan zatiyelerinize sualler var (AP sıralarından «Yok öyle usul» sesleri, gürültüler.)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, buyurun sualleri sorsunlar, cevap verme hakkı zatiyelerinize aittir. (AP sıralarından, şiddetli gürültüler, ayağa kalkmalar ve kürsü önüne doğru yürümeler.)

BAŞKAN — Buyurun. (Gürültüler.)

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Sorsunlar suallerini... (AP sıralarından «Soramaz» sesleri, gürültüler.)

BAŞKAN — Arkadaşlarım, eğer bir itirazınız varsa, (AP sıralarından «Var» sesleri, gürültüler.)

MÜFİT BAYRAKTAR (Bolu) — ((Ayağa kalkarak) Öyle şey olmaz, soru soramazlar.

BAŞKAN — Sayın Bayraktar, yerinize oturun. Eğer bir soru soracaksanız, usulde bir yanlışlık varsa, elinizle kolunuzla hitap

etmek sureti ile değil, Başkanlığa saygılı olmak suretiyle. Oturun ve sualler sorun. (AP sıralarından, gürültüler) Usul hakkında bir yanlışlık yaptığım zehabında iseniz, usul hakkında soracak olduklarınızı dinlemeye hazırım. Yalnız, hepiniz birden söylediğiniz takdirde hiç birini anlama imkânından mahrum kalacağım için cevap vermek de mümkün olmayacaktır. Buyurun.

SABİT OSMAN AVCI (Artvin) — Sayın Başkan usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Usul hakkında söz istiyorsunuz değil mi? Buyurun.

SABİT OSMAN AVCI (Artvin) — Sayın Başkan, bugüne kadar yapılan bütçe müzakerelerinde hiç birisinde emsal gösteremezsiniz ki, bütçenin tümü üzerindeki müzakerelerinde sual oldu. (CHP sıralarından gürültüler «Olur, olur» sesleri.)

BAŞKAN — Arkadaşlarım, Başkanlık kendisini korumasını ve cevap verilmesini bilir. İstirham ediyorum. (AP ve CHP sıralarından, karşılıklı münakaşalar.)

Arkadaşlarım, evet efendim.

SABİT OSMAN AVCI (Artvin) — Sayın Başkan, Başbakanlık kanalı ile Bakanlıkların bütçelerinin sonunda bu sorularını arkadaşlarımız sorabilirler. (AP sıralarından gürültüler «Soramaz» sesleri.)

AHMET BULDANLI (Muğla) — Önerge verdi, önerge... (Gürültüler.)

BAŞKAN — Bitti mi? Kâtip bana birşey vermiyor, lütfen oturun. Ben buradan zabıtları alıyorum, kâtip zaptı getirmekle mükellef bana, bana hizmet etmek için buraya konuldu, kâtipin vazifesi bu... Ben kâtipten öğrenmiyorum. (AP sıralarından gürültüler.)

A. NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Sayın Başkan, Sayın Başkan...

BAŞKAN — İstirham edeyim cevap vereceğim.

Rica ediyorum. Usul hakkında sorulan suale cevap vereyim, sonra size fırsat vereyim.

Sayın Avcı, sayın hatip Sayın Başbakan devam ederken konuşmalarına, benden sual sormak için yazılı talepte bulundular. Yani yazılı gönderdiler şifahi sual sormak için.

İç Tüzüğün 61 nci maddesi : «Görüşme sırasında Hükümetten veya Komisyondan sormak isteyen, sorusunu yerlerinden sorarlar.»

Sayın Başbakan burada Hükümet adına konuşmaktadır. Hükümet adına konuştuğuna göre, Hükümetten sual sormayı men eden, İchtizüğümüzde bir hal yoktur. Fakat, buraya geldiğimden itibaren teammülün ne şekilde olduğunu kesin olarak bilmediğim için, zaptı sabıkları araştırdım. İki hususda iki defa vaki olmuş olan hadiseyi huzurlarınıza getiriyorum.

Biri 1972 senesinde, biri 1974 senesinde olandır.

1974 senesinde Sayın Baykal, Hükümet adına bu kürsüden konuştuğundan sonra, kendisine sualler tevcih edilmiş ve sualler cevaplandırılmıştır.

OĞUZ AYGÜN (Ankara) — Maliye Bakanı, Maliye Bakanı olarak. (AP sıralarından gürültüler, ayağa kalkmalar.)

BAŞKAN — Maliye Bakanı sıfatıyla değil, Hükümet adına cevapları vermiştir. Sayın Başbakan mutlak surette mecbur değildir, herhangi bir bakanı da burada, kendisi adına konuşmaya memur kılabilirdi. Sayın Baykal burada Hükümet adına cevap vermiştir. Maliye Bakanı adına değil. (CHP sıralarından «Bravo» sesleri) Biri bu.

Biri de, 1972 senesinde vaki olmuş.

Muhterem arkadaşlarım, hem İchtizükte mani bir hal bulunmadığı gibi, araştırdığım zabıtlarda da taammülen iki defa vaki olmuş durumdadır bu. Muhterem üyeler benden söz istemişlerdir, teammül de aynı şekilde işlemiş olduğuna, İchtizükte de mani bir hal bulunmadığına göre, elbette ki sual sorma haklarını men etmek gücüne sahip değilim. Onun içindir ki, suallerini sormalarına müsaade edeceğim.

NURETTİN OK (Çankırı) — Yanlış bir yol Sayın Başkan.

ZEKİYE GÜLSEN (Çanakkale) — Yanlışın tekrarında fayda yok. (AP sıralarından «400 kişi soru sorar» sesleri.)

BAŞKAN — Sorabilirler.

Onu ben açmadım, benden evvel yapılmış olan uygulamalarda açılmışsa açılmıştır. (AP sıralarından gürültüler.)

Evet Sayın Genç, sıra ile.

Yalnız bir istirhamım var, öne gelin lütfen. Bir istirhamım olacak sual soranlardan. Sualler gerekçesiz, kısa ve kesin olacaktır. (AP sıralarından gürültüler.)

Buyurun.

SÜLEYMAN GENÇ (İzmir) — Başkanlığınız yardımıyla aşğıdaki sorumun Sayın Başbakan tarafından yanıtlanmasını rica ediyorum. (AP sıralarından gürültüler.)

BAŞKAN — Arkadaşlarım, suali dinleyebilmem için gürtültüyü kesmenizi rica edeceğim.

OĞUZ AYGÜN (Ankara) — Sayın Başkan, evvela kimlerin sual soracağını tespit buyurmanızı rica ediyorum.

BAŞKAN — Tespit ettim efendim, tespit ettim. (AP sıralarından gürtültüler.)

OĞUZ AYGÜN (Ankara) — Bu, yeni bir suistimal olacak.

Başkan — Tespit ettim sual soracak olanları,

MEDİHA KESKİN (Kastamonu) — Önce tespit edin oıdan sonra usul böyle Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sual sormayı tespit etmiş olsam bile, sualler sorulduğu zaman tekrar sual soracak olan kimselere, bu sual tespit edilmiştir diye, sual sorma imkânından hangi maddeye göre kalkıyor.

OĞUZ AYGÜN (Ankara) — Sayın Başkan, önce tespit edin, kimlerin sual sormak istediğini tespit buyurun. (AP sıralarından gürtültüler.)

BAŞKAN — Kimlerin... Rica edeyim biriniz konuşun.

Madem ki, soruyorsunuz, tespit ettim, okuyayım :

Birinci sırada Süleyman Genç, 2 nci sırada A. Nejat Ölçen, üçüncü sırada Cevat Atılğan, dördüncü sırada Doğan Öztunç, beşinci sırada Cevat Önder, altıncı sırada Remzi Özen, yedinci sırada Nurettin Karsu.

MEHDİ KESKİN (Kastamonu) — Sayın Başkan, yeni söz isteyenler ne olacak?

BAŞKAN — Başka sual sormak?...

OĞUZ AYGÜN (Ankara) — Sayın Başkan, suistimal yapıyorsunuz. Liste kâğıdı bizde var diyor.

BAŞBAKA — Kâtipler sual sormak isteyenleri söyleyecekler, ben tespit edeceğim elbette.

OĞUZ AYGÜN (Ankara) — Başka sual soracak var mı diye...

BAŞKAN — «Var mı?» dedim, «Var mı?» diye sordum.

OĞUZ AYGÜN (Ankara) — Varmı böyle bir usul?

BAŞKAN — Efendim?

OĞUZ AYGÜN (Ankara) — Böyle bir usul var mı?

BAŞKAN — Sual sormak istiyor, kaldırmış elini yazmıyayım mı?

ÖĞUZ AYGÜN (Ankara) — İttizüğün neresinde Sayın Başkan?

BAŞKAN — Mani bir hal var mı?

ÖĞUZ AYGÜN (Ankara) — İç Tüzüğün neresinde var bu?

HASAN TOSYALI (Kastamonu) — Akşama kadar sual devam edecek mi Sayın Başkan, arkası kesilmezse..

BAŞKAN — Sual sormak müddeti bitmiştir.

Evet, buyurun Sayın Genç.

SÜLEYMAN GENÇ (İzmir) — Sayın Başkanım, yardımınızla aşağıdaki sorunun Sayın Başbakan tarafından yanıtlanması diliyorum.

Kamuoyunda Haziran başında seçim yapılması eğilimi oluşmuştur. Sayın Başbakan çevresine, yani Adalet Partisi Genel Sekreteri Sayın Nahit Mentеше'ye, Genel Başkan Yardımcısı Sayın Nuri Bayar'a ve Necmettin Cevheri'ye bu doğrultuda seçime hazırladıklarının demeçlerini verdimiş; ama samimi görünüm içinde olduklarını kamuoyuna anlatmamıştır. (AP sıralarından «Bütçe ile ilgili ne var» sesleri, gürültüler) Ülkemizin içinde bulunduğu (AP sıralarından gürültüler) ... Sayın Başbakan siz Hükümet Başkanı olarak Hazirandaki seçim yapılmasına var mısınız, yok musunuz? Seçim için ne düşünüyorsunuz? Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Genç, bu sual bütçe ile uzaktan veya yakından alakalı değildir. (CHP sıralarından gürültüler.)

SÜLEYMAN GENÇ (İzmir) — Aman rica ederim Sayın Başkan, ben ilgisinin olduğuna kaniyim.

BAŞKAN — Rica edeyim, sualler mevzu ile alakalı olmalıdır.

SÜLEYMAN GENÇ (İzmir) — Bütçe seçimle nasıl alakalı olmaz.

BAŞKAN — Rica ediyorum, o kendi partisine ait olan meseledir. Rica ediyorum. Bu suali kabul edemeyeceğim. (CHP sıralarından gürültüler.)

SÜLEYMAN GENÇ (İzmir) — Sayın Başkan, siz kurtarmaya kalkışmayın Başbakanı. (Gürültüler.)

BAŞKAN — Arkadaşlarım, gürültüyü keserseniz Başkanlığa yardım etmiş olursunuz ve zamanında da bütçeyi bitirme imkânını bahsetmiş olursunuz.

Sayın Ölçen, buyurun.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Sayın Başkan, Sayın Başbakan bir tek bitmemiş yatırım projesinin mevcut olmadığını bu

yurdular. Ben kendilerine 6 ay önce 101 adet projenin bir listesini yazılı olarak takdim etmiştim ve bu projelerin toplam 22 milyar lira maliyetinin sadece 7 yıl içinde 9 milyarın ödendiğini ifade etmiştim. Bu memoranduma bugüne dek cevap alamadım. Bunu, Başkanlığınız eliyle Sayın Başbakan'a takdime izin vermenizi saygı ile sunarım.

BAŞKAN — Cevap mı isteyeceksiniz?

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Cevap rica ediyorum. 6 ay önce göndermiş olduğum listedeki soruya cevap istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, tevcih edilen soru malum.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — 101 projenin durumunu soruyor Sayın Ölçen. Eğer vaktiniz müsaitse, eğer o listeyi bana verirseniz, ben şimdi 101 projenin durumunu kendisine söylerim. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar) Vaktiniz müsaitse; yoksa, kendisine yazılı cevap veririm. (CHP sıralarından gürültüler) 1 saatinizi alır 101 proje.

MÜFİT BAYRAKTAR (Bolu) — Bacaları tütüne görürler.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Ağır Et Kombinası bitti.

Amasya Et Kombinası bitmeye yakındır, Burdur Et Kombinası öyle...

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — «Bitmeye yakındır» değil, «Bitti» dediniz.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — E, yapıyor.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, Sayın Ölçen.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Yani temel atılıp da temel sadece çukur halinde kalmış bir şey yoktur, onu söylüyoruz.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — 100 projeye cevap istiyoruz.

BAŞKAN — Sayın Ölçen, Sayın Başbakan...

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Hepsine teker teker cevap vereceğim, hepsine vereceğim cevap. (AP sıralarından alkışlar.)

Tatvan Et Kombinası bitti, Silifke Kâğıt Fabrikasının temelini 1975 senesinin Temmuzunda atılmıştır, 3,5 milyar liralık tesistir. 3,5 milyar 1975, bir senede biter mi? (CHP sıralarından «yapıldıysa bitecek» sesi.)

Bitecek tabii.

Afyon Saman Seltuloz Fabrikası, Çay'ın Karacaviran Köyü civarında yapılmaktadır, senenin sonunda işletmeye girecektir. Yarımcı Kapırlaktan Projesi bitmiş işletmeye açılmıştır.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — İşlemiyor Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — İşletmeye açılmıştır, işletirler.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Kapısı açılmış işlemiyor Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Karadeniz Gübre Tesisi bitmiştir. İzmir Aliğa Rafinerisi biteli çok oldu. Kars Çimento Fabrikası işletmeye girmiştir, Balıkesir Çimento Fabrikası tefsiyi bu yazın başında işletmeye girecektir, Pınarhisar Çimento Fabrikası tefsiyi bu yazın başında işletmeye girecektir. Elazığ Ferro Krom Tesisleri bitmiştir. (AP sıralarından «Bravo» sesleri ve CHP'lilere hitaben «Öğren» sesleri.)

50 bin ton kapasitede yapılmış bulunan bu tesisler, tecrübe işletmesini tamamlamış, şimdi 150 bin tona tevsih edilmektedir. Bu işletme eğer kış bastırmamış olsaydı, işletmeye merasimle açılacaktı. Şimdi Allah kısmet ederse, yapılacak merasimde bu tesisler işletmeye açılacak yüzbin tonunda yanında yüzbin tonun da temeli atılacaktır. Bunları «Zabıtlara geçsin» diye söylüyorum. «Bitti» dediğim tesis bitmemiş ise, herkes gitsin, fotoğrafını çeksin vesilkalarını getirsin, geri alacağım sözümü. (AP sıralarından alkışlar.)

Eskişehir Dizel Lokomotif Fabrikasının temeli geçen sene atılmıştır, zamanında bitirilecek, Çıldır Hidrolik Santrali Kars'ta bitmiştir, işletmededir; eğer Kasımın sonunda gidebilseydik Arpaçay Barajının temelini atmaya, temeli tarafından 1969 senesinde atılmış bulunan bu tesisleri işletmeye açacaktık. Doğan kent Hidroelektrik Santrali bitmiştir. Seyitömer Santralının üçüncü ünitesidir. Hazırda bitirilmiş olacaktır.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — «Cekli, caklı» konuşuyorsunuz Sayın Başbakan.

BAŞKAN — Sayın Ölçen...

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Sıkılma sıkılma bunlar cevap işte...

BAŞKAN — Sayın Ölçen rica edeyim de, hatip dilediğini söylemekte serbest gayet tabii.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Burada trafo merkezleri var, birçok trafo merkezi, bunların çoğu bitmiştir.

Eşrefpaşa - İzmir 10 kilometrelik yol, «Eşrefpaşa - İzmir» diye kastettiğiniz bir yol inşaatı yok.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Programa girmiş.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Yok böyle bir yol inşaatı ki, başlamamış ki bitsin.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Niye başlamadınız? 1969 Programına girmişti.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Programa girmiş, başlamamış, «Başlamamış da bitmiş bitmemiş» ona cevap veriyoruz.

Kozan - Fenike yolu 140 kilometrelik yol, bu Sayınbeyli'ye kadar asfaltlanmıştır. Giresun - Şebinkarahisar yolu 107 kilometre, geçen sene 20 milyon kondu Giresun - Şebinkarahisar - Alurca yolu Cumhuriyet Hükümetleri için bir şeref meselesi haline gelmiştir, bu yol hâlâ inşaadadır. Rize, İspir yolu 90 kilometre, büyük bir yoldur, pahalı bir yoldur. Daha seneler alacak bitirilmesi. Artvin - Erzurum yolu, Malatya, Elazığ yolu 65 kilometre bitmiştir. Edirne - Kıpısaray yolu 121 kilometre, hâlâ inşaadadır, kısım kısım, zaten yol kısım kısım biter.

Mardin - Midyat yolu halen inşaadadır.

Bursa yolu çift şerit haline getirilmektedir. Tek şerit değil. Her taraf pamuk gibi atılmıştır, gidin bakın. Bursa'dan Yalova'ya kadar her taraf çift şerit haline getiriliyor. Daha bir ay evvel geçtik. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar.)

HALİL KARAATLI (Bursa) — Rütiasında görmemiş oraları.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Eksik efendim.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Çukurca - Uludere, Gemlik'e kadar olan kısmı yapılmış, Gemlik'ten Orhangazi'ye kadar olan kısmı da yapılmış. Düzeltiliyor.

Düzce - Ereğli yolu 60 kilometre, biteli çok oldu bu acaba neyi soruyorsunuz?

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Bitmemiş daha.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Düzce - Ereğli yolu geçenler bilir bunu. Düzce - Karadeniz Ereğlisi.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Eksik.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Düzce'den Akçakoca'ya, Akçakoca'dan Ereğli'ye 45 dakikada gitmek



ratımsın. Eksik, belki bir iki köprüsü falan eksiktir. Onları da yaparlar. Yol yapılmıştır, yol yapıp bitmiştir. Bitmemiş diyen varsa gelsin bu kürsüde gelecek hafta bitmemiş desin. (AP sıralarından «Haberleri yok» sesleri....)

Hopa - Borçka yolu maalesef uzun seneler almış bahtsız bir iştir. Bitirilmesi için iki senedir gayret sarfediliyor.

Bozkır - Hadim yolu yapılıyor.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Daha bitmemiş, bitmemiş.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Akşehir - Yunak yolunun kaba tesviyesi yapılmıştır.

Mengen - Devrek yolu, Mengen - Devrek yolu biteli yıllar oldu. (AP sıralarından «Haberleri yok» sesleri.)

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — (Elindeki belgeleri göstererek) Sizin programınız, sizin programınız Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Burada Zonguldak Milletvekilleri var. Zonguldak Milletvekilleri her tarafta var, her sandalyede oturuyor arkadaşlarımız. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, sürekli alkışlar.)

Kastamonu - Safranbolu yolu Araç üzerinden yapılan yol olması lâzım. Çoktandır geçit veriyor.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Geçebiliyor musunuz Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Karaman - Ereğli yolu yapılmıştır.

Ordu - Sivas yolu, bu dağlar aşılacak, bu sanıyorum ki, Ünye'den Niksar'a geçecek olan yoldur. Halen inşaadadır.

Kanlıpınar - Çukurhisar yolu, bu sanıyorum Eskişehir'in geçiştir. Yani Eskişehir'e 12 kilometre mesafede olan Kanlıpınar'dan Eskişehir'den çıktıktan sonra 12 kilometre olan Çukurhisar yoludur, bitmiştir. Asfaltlanmıştır, Eskişehir geçişi olarak yapılmıştır, tamamlanmıştır.

Kahramanmaraş - Göksun yolundan geçen sene ben geçtim. Aşlında sizin söylemek istediğiniz yol, Göksun üzerinden Kayseri'ye bağlanacak olan yoldur.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Herhalde bitmemiş.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Odur, onun da bir tüneli var, yapılıyor. O tünel yapılırca Göksun - Kayseri bağlanmış olacak, yapılıyor, ama herhalde o da sizin söylediğiniz Kahramanmaraş - Göksun arasındaki bir yol inşaatı yok-

tur. Türkiye'nin en güzel yollarından birisi burada mevcuttur. En güzel yollarından birisi. Etrafı ormanlarla çevrili, asfalt bir yol, standardı yüksek.

Karakurt - Sarıkamış yolu, Karakurt - Sarıkamış yolu biteli 3 sene oldu. Ben söylüyorum. Zapta geçiyor, zapta geçmesi için söylüyorum. Söylediğimin aksini getirin buraya. Burası serbest kürsü. Karakurt - Sarıkamış yolu aslında Erzurum - Kars yolunun Sarıkamış Dağlarından geçen varyantıdır bu. Erzurum'dan Pasinler'e, Pasinler'den Horasan'a, Horasan'dan Karakurt'a, Karakurt'tan 22 kilometre Sarıkamış'a Daraphane Boğazı üzerinden... (AP sıralarından sürekli alkışlar) Kağızman, Tuzluca, Iğdır'a kadar yol yapılmıştır. Iğdır - Aralık arasındaki yolun yapılması lâzımdır. Dil Çiftliğine kadar, Huduta kadar yolun yapılması lâzım. Bir 20 kilometrelik kısmı var. Ama bugün Iğdır, Erzurum'a 17 saatte gelirken, Kars Milletvekilleri, Senatörleri burada, Iğdır Erzurum'a Çilehane Geçitinden Çilehane Hanından, arkasından Benliahmet'ten, Benliahmet'ten, Serim'den Sarıkamış'tan 17 saatte gelirken, bugün 4 saatte gelmektedir.

YASİN BOZKURT (Kars) — Doğru.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Devrek - Zonguldak arasındaki yolun büyük bir kısmı yapıldı. Tüneller yapılıyor, iki sene daha zaman alacaktır. Böylece Ankara - Zonguldak arasında bugün Yeniçağ'dan Devrek'e kadar yol muntazamdır, sadece tünel zaman zaman arıza çıkarmış; o da tamir edilmiştir. Aradaki tünel su akıtmış, bilmem ne yapmış, tamir edilmiş.

Tutak Karayolu tamamlanmıştır.

Taşköprü - Boyabat yolu tamamlanmıştır.

Sinop - Boyabat yolunu soruyorsanız, bu Büyük Dranas Dağlarını aşacak olan yoldur. Bunun Dranas Dağlarına kadar olan kısmı tamamdır. Dağları aşan standardı düşük bir yoldur; ama bu fevkalâde zor bir yoldur. Daha zaman alacaktır; ama Durağan - Vezirköprü, Havza - Vezirköprü, Durağan - Boyabat - Taşköprü yolu tamamdır.

Afyon - Çal: Orada bir yanlışlık olması lâzım. Afyon - Çal diye bir yol olmaması lâzım. Onda bir yanlışlık var, Afyon'dan Çal'a yol konusu değil. Çal - Afyon'a bağlanamaz; çünkü arada Çivril var.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — 47 kilometrelik yol, 10 milyon ayrılmış.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Yok, yok Afyon - Çal yolu diye bir yol yok; orada bir yanlışlık var. (CHP sıralarından güllüşmeler, AP sıralarından alkışlar.)

Eolu - Mudurnu yolu halen inşaada.

Gaziantep - Araban yolu halen inşaada,

Tavşanlı - İnegöl yolu, bu Eskişehir - Bursa ile Kütahya - Tavşanlı - Domaniç, Domaniç'den Dursunbey'i'ne, Dursunbey'i'nden Balıkesir'e bağlanan iki yolu birbirine bağlanacak, bu sene 270 tane virajı olan Dursunbey yolunu yapmaya başladık. Dursunbey yolu Tavşanlı'ya kadar uzatılacak, Balık muntikasımdan geçerek.

Hopa limanının rihtim inşaatı bitmiştir. Sadece bunun bazı tahmil tahliye noksanlıkları var, onlar tamamlanacak.

Bandırma Limanı tamamlanmıştır. Sadece liman inşaatındaki bir takım noksanlıklar, deniz inşaatı bu zamanla tamamlanıyor, yalnız Bandırma Limanı کافی değildir bugün; Gemlik'te Mudanya'da, Kuzey Doğu Anadolu'nun bu büyük sanayi bölgesine yeni limanlar lazım.

Yeşilköy Hava Limanı : Pist tamam, kule hemen hemen tamam, 600 milyon lira sarfiyla terminal binası yapılıyor. 600 milyon lira bir binaya para sarfediliyor. Geçen sene bu zamandan, daha doğrusu, geçen senenin, 1975 senesinin Ağustos ayından itibaren inşaat başlamıştır ve bu senenin sonunda terminal binasının bitirilmesi çalışılıyor. Terminal binasının kaba inşaatı hemen hemen bitmek üzere; Ama ince inşaat için daha 1978 ortasına kadar uğraşmak lazım.

Gaziantep Hava Limanı işletmeye açıldı. Ulaştırma Bakanı arkadaşım burada, kendisi gitti açtı işletmeye.

Ankara Yapı Malzemesi Laboratuvarı inşaatının durumunu bilmiyorum, onu öğreneceğim size haber vereceğim. (AP sıralarından «Bravo» sesleri.)

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Gidin görün, 1963 yılında başlandı.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — İşte o laboratuvarın nerede kaldıysa, nazarı dikkatimi çekmedi : Ama ikinize teşekkür ederim.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Bitmedi daha.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Hayır, devam ediyorum. Ben aldığımı bırakmam kolay kolay.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Bu yatırımların hepsi 1968 - 1969 yılında başlanmış.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Ben size sorunuza cevap veriyorum. (Gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Ölçen, suallerinize cevap veriliyor, Başkanlığa yardımcı olun.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Viranşehir Yatılı Okulu temeli tarafından atılmıştır, yıllarca önce, şimdi tedrisat yapıyor.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Beytülşebap Yatılı Okulu?

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Beytülşebap Yatılı Okulunun da durumunu bilmiyorum, öğreneceğim.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — 2 milyon lira ayırıyorsunuz, çok az.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — İşte öğreneceğim, size haber vereceğim onu. Yani, 101 adetten 2 tanesini bilmiyorsam, kusur sayma. Keza burada Burdur Lise ek inşaatı, Hakkari Sanat Okulu Bartın Öğretmen Okulu, Tunceli Öğretmen Okulu, İstanbul Eğitim Enstitüsü, Trabzon Eğitim Enstitüsü, Zonguldak.... Ha, Zonguldak Teknik Okulu bitmiş ve öğrenci de almıştır. Bartın da bitti diyorlar.

İğdir Tarım Okulunun bitmiş olması lazım; Fakat emin değilim size bilgi vereyim.

İzmir Sağlık Sitesi : Arkadaşlar, gerçekten biran evvel bitirilmesi için çırpındığımız tesislerden birisidir. Temel vaktiyle tarafından atılmıştır. İzmir Memleket Hastanesi gerçekten bugün Türkiye'nin en zor şartlar içinde çalışan hastanelerinden biridir. Sağlık Bakanı arkadaşım demir ve bu yeni hastaneyi yapan Bayındırlık Bakanı arkadaşım Adak, meseleyle çok yakından ilgilidirler. Sırtlarda çok güzel bir hastane meydana getiriyoruz. Bu hastane'nin daha iki sene alacağını tahmin ediyorum. Hastahane 400 milyon, 500 milyon liralık bir tesistir.

Hastane kolay yapılmıyor. Hastaneyi yaparsınız bile....

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — 1966'da başladı Sayın Başbakanım.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (İstanbul) — Ben atım temelini diyorum.

ALİ NEJAT ÖLÇEN (İstanbul) — Niye «Bitmeyen yok» dediniz? (AP sıralarından «Aaaaa» sesleri)

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Yapılmış, yapılıyor. Benim dediğim şey çukur kalmış değil, içine yağmur suyu dolmuş değil; yapılıyor.

Bu Isparta Kemik Hastanesinin de Eğridir Kemik Hastanesi olması lazım.

14 katlı bina yapıldı : Bina kaydı, gölün kenarında Türkiye'nin en çok amme hizmeti gören müesseselerinden biridir. Bu bina Moloz yığını üzerinde radyejanere üzerine konmuştur. Kazık çakılmadan yapılmıştır. Temeli yine bizim tarafımızdan atılmıştır ve biz....

HASAN SEVER (Çanakkale) — Ne sağlam temelmış, maaşallah.

BAŞKAN — Rica ediyorum.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — İnşaat tesislerinde öyle şeyler olur. Olur onlar hep. Binlerce tesisin içinde bunlar olur.

...Ve dairesi; Yani Yapı İşleri Dersi mühendislerimiz mimarlarımız temel meselesinde henüz karar vermedikleri için inşaatı tamamlayamadılar; Ama şimdi iki katlı binalar yapmak suretiyle bu hastanenin tam randımanlı çalıştırılması tedbirini Sağlık Bakanı arkadaşım aldı.

Diyarbakır Devlet Hastanesi; bunun bitmiş olması lazım; Ama öğreneceğim şeyini.

Sinop Devlet Hastanesi, Muş Göğüs Hastalıkları Hastanelerinin durumunu da size öğrenir söylerim.

Bu 101 tane tesisin içinde 3-5 tanesinin durumunu bilmiyorum. Onları öğrenir, söylerim size. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz.

Sayın Cevat Atılğan....

OĞUZ AYGÜN (Ankara) — Sayın Başkan, efendim, sayın Nejat Ölçen bu sualleri sormak suretiyle sayın Başbakanın bizi tenvir buyurmasına fırsat vermelerinden ötürü Adalet Partisi adına kendilerine teşekkür ederim.

BAŞKAN — Rica ediyorum, onu başka bir zaman yapın; Sırası geldiğinde eğer tüzükte yerine bulursanız yapın.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Amasya Kombinasının da bitmiş olduğunu Tarım Bakanı arkadaşım bana bildiriyor.

Bunları Bakanlıklar bütçelerinde de sorun, benden farklı cevap verirlerse arkadaşlarım, bize sorun.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, bitmiştir o suallerin cevapları. Sayın Atılgan buyurun efendim.

CEVAT ATILGAN (Tokat) — Sayın Başkan, Sayın Başbakan Yahya Kemal Demirel'i tanıyor mu?

Sahte belgelerle hazineden 20 milyon lira aldığını biliyor mu? (Gürültüler)

BAŞKAN — Arkadaşlarım, suali dinleyebilmem için bana fırsat verin, sualin sual olup olmadığı takdir bana aittir, rica ediyorum.

CEVAT ATILGAN (Tokat) — İki yıllık Başbakanlığı süresince haksız alınan bu paranın hazineye iadesi için ne yapılmıştır?

Bu para hazineye ödendi mi?

Yahya Demirel ile Sayın Başbakanın ilişkisi nedir?

BAŞKAN — Sayın Atılgan, sualiniz bitti ise, bu suali sual olarak kabul edemeyeceğim.

CEVAT ATILGAN (Tokat) — Ama hazineden 20 milyon lira çıktı Sayın Başkan.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Ben buna cevap vereceğim Sayın Başkanım, cevap vereceğim.

BAŞKAN — Müsaade buyurun sayın Başbakan, sual olarak kabul edemediğim şeyin cevabını verdiremem; istirham ediyorum. Çünkü, aslında bir şey... (Gürültüler)

ARIF TOSYALI (Çankırı) — Sayın Başkan, ama zabıtlara geçiyor.

BAŞKAN — Müsaade edin, müsaade edin, neden bu şekilde konuştuğumu izah edeyim neden bu şekilde cevap... (Gürültüler)

Başkanlığa karşı rica ediyorum. Saygılı olun ve başkanlığın ne için ne yapmak istediğine fırsat verin bir defa; evvelâ bana fırsat verin.

Sayın Başbakan, bir defa sorulmuş olan bu meselenin bir kısmı mahkemede, bir kısmı hakkında da soruşturma açılması için Meclisce gerekli muamele yapılmaktadır.

İkincisi, zatiîlilerinizin hassasiyet göstermenizi makul karşılıyorum. Fakat, bu hassasiyeti göstermeniz makul olmakla beraber, bu sualin sual olarak kabul edilmeyişi, demek ki, sizin hassasiyetinizin icabını kabul ederek Başkan da bu şekilde vermiş oluyor. Müsaade buyurun da, benim bu reddimi, hassasiyetinizin karşılığı olarak kabul buyurunuz.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Sayın Başkan, ben burada yakışıklı, yakışsız, sorumlu, sorumsuz her

suale cevap verecek durumdayım. Beni taciz edecek, beni rencide edecek hiç bir mesele yoktur. Binaenaleyh, milletimin huzurunda baş dik, alın açık, yüzü ak bulunuyorum. Hiç kimseden endişem yoktur. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Müsaade ediniz, şu kadarına cevap vereyim: Yahya Kemal Demirel benim yeğenimdir, erkek kardeşimin oğludur, ben amcamım. Binaenaleyh benim eğer 7,5 senelik Başbakanlık dönemimde hesabını veremeyeceğim tek kuruluş çıkarsa, kendi göbeğimi kendim keserim. (AP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Muhterem arkadaşlar, Sayın Milletvekilleri; Sual müsaadesini hepimiz benden çok daha iyi biliyorsunuz. Sual müessesesinin dejenere edilmeden yürütülmesi başkanlığın başlıca vazifelerinden biridir. Suallerin, gayeye uygun olarak sorulmasını ve başkanlığın müşkül durumda bırakılmamasını bilhassa istirham ediyorum.

OĞUZ AYGÜN (Ankara) — Onun çaresi var Başkan.

BAŞKAN — Çaresini ben bilirim, zataalinizden öğrenecek değilim. Eğer öğrenmek istiyorsanız usul müzakeresi açarsınız, o şekilde öğretirsiniz. Herhalde ben ne yaptığımı biliyorum.

NURETTİN OK (Çankırı) — Yalnız bir usuldür bu Başkan, soru sorduramazsınız.

BAŞKAN — Hangi yanlış? Madem öyle arz edeyim: 1972 senesinde yapılan bütçe konuşmalarında Maliye Bakanı Sayın Sait Naci Ergin hükümet adına konuşmuştur ve hükümet adına da konuşulur. Burada da sualler sorulmuştur ve o zamanki reis de Sayın Sabit Osman Avcı beyefendidirler. Biliyorsunuz ki bir Bakan veya Başkan, hükümeti kendi temsil edebileceği gibi başkalarına da temsil ettirebilir. Bir Maliye Bakanı burada hükümet adına konuşmuştur, Maliye Bakanlığı adına konuşmuş değildir. Hükmi şahsiyet adına vazifelendirilmiş olan Maliye Bakanı hükümet adına konuşmuştur. Ona sorulan sualler, hükümet adına kim konuşursa aynen sorulabilir.

Bunun ötesini kabul etmek tenakuza düşmektir.

Sayın Doğan Öztunç...

OĞUZ AYGÜN (Ankara) — Sayın Başkan, sorulan sorunun yakışsız olup olmadığını anlamak için soruyu kontrolden geçiriniz.

BAŞKAN — Lütfen yerinize oturun efendim, sözlü soru kontrolden geçirilmez, yazılı soru kontrolden geçirilir. Sözlü soru sorulduktan sonra kontrol mümkündür ve yakışsız sualler reddedilir.

DOĞAN ÖZTUNÇ (İstanbul) — Sayın Başkan, Sayın Başbakanın cevapları tatmin edici olmadığı ve gerçekleri yansıtmadığı için sual hakkımı geri alıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Peki efendim.

Sayın Cevat Önder.

CEVAT ÖNDER (Ankara) — Sayın Başkan, delaletlerinizle Sayın Başbakan'dan dört sualim var.

1 — Batı Avrupa elektrik şebekesi Komünist Bloka bağlı değil midir? Türkiye elektriğini Bulgaristan ve Rusyaya bağlamakla Türkiye'nin şahdamarını (Kendisi böyle ifade ediyor) Komünist ülkelere bağlamıyor mu? Bu durum Milliyetçilik ve Antikomünizmle nasıl bağdaşıyor?

2 — 12 Mart'ta Meclislere veya partinin yetkili organlarına giderek mi istifa etti, gitmeden mi istifa etti?... Partinin hangi organı hükümetten ayrılma kararı verir?

3 — Kalkınma işsizliği önlemek olduğuna göre, 2 yılda işsizlik arttı mı, azaldı mı?

4 — Türkiye'ye 14 şeker fabrikası daha yapılacağını beyan buyurdular. Merhum Başbakan Adnan Menderes zamanında 4 şeker fabrikası varken, 4 yeni fabrika bir yılda yapıldı. 16 fabrika olduğu halde 4 yıldır Afyon Fabrikası neden yapılmamaktadır.

4 yılda 16 fabrika, bir fabrika yapılmadığına göre, 14 fabrika kaç yılda yapılacaktır.

BAŞKAN — Peki.

Sayın Başbakan, Sayın Önder'in ikinci sualini cevaplandırmanın rica edeceğim. İkinci sualin meselemizle alakası yoktur. Birincisi, üçüncü ve dördüncü suallerine isterseniz cevap verebilirsiniz.

CEVAT ÖNDER (Ankara) — Planda kendileri vaadettiler.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Evvela Sayın Önder'in dördüncü sualine cevap vereyim.

Afyon Şeker Fabrikası bu sene işletmeye girecektir.

CEVAT ÖNDER (Ankara) — Kaç yıldır?

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Afyon Şeker Fabrikasının temeli 1974 senesinin (Sayın Erbakan daha iyi bilir, 9 veya 10, eğer hatırımında yanlış kaldıysa) Eylülünde temeli atılan bu tesisin ki, 3 milyar civarında para sarf edilmektedir. Çok güzel, büyük bir tesistir. Sadece, şeker fabrikası değil büyük bir kombinadır bu. 1977 senesinde şeker üretecektir. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Şimdi birinci sualine cevap vereyim. Batı Avrupa Elektrik Şebekesi Komünist Ülkelere bağlıdır. Avusturya Macaristan'a bağlıdır. Çekoslovakya bağlıdır, ondan sonra Avusturya İtalya'ya, İsviçre'ye bağlıdır. Yugoslavya İtalya'ya bağlıdır, bunların hepsi birbirine bağlıdır.

Bana kalırsa, elektriğin, elektrik komünist olmaz. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Yani aslında Antikomünizm meselesi şudur: Nihayet bugün dünyanın % 40'ı Komünist devletlerin idaresindedir. Bizim elimizde değil bu % 40'ı Komünistlikten çevirmek. Bizim elimizde olan bir tek şey var. Kendi ülkemizi komünist yaptırmamak, (AP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Bunu yaparken, etrafımızdakilerle iyi geçinmekte fayda var. Mesele çıkararak bir yere varmamız mümkün değil. Türkiye'nin sulha ihtiyacı var. Etrafımızda zaten bizim idaremizle idare edilen bir tek memleket yok. Yani hangi memleketeye bakarsanız değişik idareleri var. Biz Türkiye'de krallığa da karşıyız, askeri cunta'ya da karşıyız, tek parti idaresine de karşıyız, ama etrafımızdaki ülkelere bakarsanız hepsi bunlarla idare ediliyor. Onlar, o memleketlerin hiç birisiyle temas kurmamıza mani değil. Mesele, burada sıkı durmaktadır.

Bir gerçek var, realite, Sovyetler Birinci bir süper devlettir. 20 seneye yakın, daha doğrusu Büyük Atatürk'ün 1924'de buralarla yapmış bulunduğu anlaşma 1945'de bitmiş ve bunlar bu anlaşmayı yenilememişlerdir. Bizden talepte bulunmuşlardır, yani Türkiye Cumhuriyetinin komünizme olan hassasiyeti bugün değildir. O anlaşmanın mevcut olduğu günden beri, yani Cumhuriyetin kurulduğu günden beri hem anlaşma mevcut olmuştur, hem Türkiye Cumhuriyeti Komünizme karşı gayet hassas olmuştur.

Nitekim, Cumhuriyetin kurulduğu günden 1960'a kadar 25. defa komünist tevkifatı yapılmıştır Türkiye'de. Binaenaleyh, Türkiye'deki komünizmle mücadele başka iştir, komünist ülkelerle komşuluk münasebetlerini geliştirmek başka iştir. Onlar ayrı ayrı işlerdir. Herhalde kendimizden bu kadar korkmaya hacet yok, yani kendimize iyi sahip olmamız lazımdır. Komşumuzla iyi geçinmekle Türkiye'nin yararı var. İyi geçinmek demek, elini verince kolunu kaptırmak değildir, ha. «İyi geçinmek demek» meseleyi dozunda götürmektir. Herhalde kendi kendimize bu kadar güvenimiz vardır.

Kafkaslardan elektrik sistemini bağlarsak, gündüz - gece farklarından doğan bir takım menfaatler var, yani onların bize, Buyurun Sayın Öztunç.

'bizim onlara verebileceği bu menfaatlerin gereği olarak bu elektrik sistemlerinden faydalanmak mümkün.

Bulgaristan'la yaptığımız anlaşma suretiyle - biz Bulgaristanla yalnız elektrik şebekesini bağlamadık, Bulgaristan'la Sivilligrat - Pehlivanköy arasında demiryolunu da bağladık - yeni yeni bağladık, yeni birkaç sene evvel işletmeye girdi, ama 1968'lerde falan başlamıştır. Böylece Yunanistan'a gitmeden doğrudan doğruya Bulgaristan'dan Türkiye'ye geçmek mümkün. Elektrikin bundan ne farkı var? hiç farkı yok.

Şimdi dünyanın bu bölgesinde yeni gelişmeler var. Eğer sülh devam ederse bir büyük transit projesiyle karşı karşıyadır, dünyanın bu bölgesi ve bu aslında yeni ipek yolunun açılması demektir. Yani bugünkü medeniyet seviyesinde Avrupa ile Asya'nın münasebetleri, Ortadoğu'nun münasebetleri yenilenmektedir. 100 milyar dolar Basra Körfezinin etrafında senede petrol parası var; Bu para 15 sene daha devam edecektir. Bunun 60 milyarını kullanıyorlar. 40 milyarlık her sene sürpürlü dolar var. Binaenaleyh, bu memleketlerle de bizim çok iyi münasebetlerimiz var. Bunlar bizim komşu ve kardeş memleketlerimizdir. Müslüman Arap Memleketleri, bunların hepsi ile iyi münasebetlerimiz var, bir büyük transit şebekesi kurduğunuz takdirde, Bulgaristan'dan geçmeye mecburuz. Yugoslavya'dan da geçmeye mecburuz. Bizim, onların rejimlerini düzeltmek elimizde değil.

Binaenaleyh, elektrik alıp verelim, demiryolu yapalım, şunu yapalım, bunu yapalım; ama oradan ideoloji ithal etmeyelim. İdeoloji ithal etmeyelim, önemli olan mesele budur. (AP sıralarından alkışlar.)

Şimdi, 3 nci sualinize cevap vereceğim İşsizlik artıyor mu, azalıyor mu? Değerli Milletvekilleri, Türkiye'nin problemi bu, kim hükümet olursa olsun, fakaralıkla, işsizlikle, çaresizlikle mücadele her hükümetin önünde duran meseledir, bunun sihirli bir değnekle halledilmesi mümkün değildir. Kalkınma programlarımız var, bu kalkınma programlarımız dengelidir. İstihsale dönüktür, istihdama dönüktür ve aynı zamanda ekonomik kaynakları israf etmeyecek biçimde de bir büyümeyi sağlayacak biçimde de sosyal amaçlara dönüktür. Eğer büyüme olmazsa, ekonomik büyüme olmazsa sosyal amaçları gerçekleştirmek mümkün değildir. 1965 Türkiye'sinde 12-13 milyar bütçe yapan Türkiye'nin 1977'de ihtiyaçlarına 7 milyar lira maaş verecek hale gelmiş olmasından gurur duymak lazımdır. Bu ihtiyaçlar bizim hepimizin ihtiyaçları, memleketimizin ihtiyaçları. Nihayet herkesin, gençliğin teminatı.

Şimdi suale geliyorum: Türkiye'nin planları senede 400.000 kişiye iş imkânı sağlayacak biçimde tanzim edilmiştir ve bu sene icra edilen planda 400.000 kişiye yakın vatandaşımıza iş imkânı sağlayacaktır. Yalnız, Türkiye'nin nüfusu her sene 1 milyon artmaktadır. Şimdi 1 milyon artıyor, 18-20 sene evvel daha az artıyordu. Binaenaleyh, şimdiki artan 1 milyon, bizden 18 sene sonra 1 milyon kişilik iş isteyecektir. Okul inteyecektir. Çeşitli şeyler isteyecektir. Ama Türkiye'de işsizlik vardır, 400.000 kişiye iş imkânı sağlıyoruz. Onun için 1 milyon vatandaşımızı Batı Avrupa'ya 40.000 vatandaşımızı Avusturalya'ya göndermişizdir. Türkiye'deki işsizlik, fakaralığın işaretidir, kalkınmamışlığın işaretidir. İstihdama dönük daha çok proje yapabilmemiz, iktisadi kaynaklarımızdan daha çok kesmeye ve binaenaleyh, işsizliği daha uzun zamanda önlemeye varabilecek bir şeydir. Bu dördüncü beş yıllık plan hazırlanırken bunların daha çok, daha doğrusu Meclislerimizde müzakere edilirken, bunlar daha çok münakaşası yapılabilir. 400.000 vatandaşımıza iş sağlayacak şekilde planlar tanzim edilmiş ve icra edilmiştir.

Eğer Sayın Başkan müsaade etseydi, 2 nci sualinize de cevap verirdim. Mamafih, nasıl olsa bu sualler birçok kere cevaplandırıldı, herhalde bir defa daha fırsat düşer, buna da cevap veririm.

BAŞKAN — Bitti mi efendim?

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Evet efendim.

BAŞKAN — Peki efendim.

Sayın Remzi Özen?

REMZİ ÖZEN (İzmir) — Sual soracağımı geri aldığımı bildirmiştim efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Nurettin Karsu?

NURETTİN KARSU (Erzincan) — Sayın Başkan, Başbakanımı rahatsız etmemek için, ileride sayın Bakanlardan sorularımı soracağım efendim. (AP sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Karsu.

SAYIN TEKİNER, Arkadaşlarım lütfen başkanlığa yardımcı olun.

Buyrun Sayın Tekiner

MEHMET ZEKİ TEKİNER (Nevşehir) — Sayın Başbakan dan şunların cevaplandırılmasını istirham ediyorum.

BAŞKAN — Sayın Tekiner çok özür dilerim, arkadaşlarımız sayesinde konuştuklarınızı duyamıyorum.

MEHMET ZEKİ TEKİNER (Nevşehir) — Sayın Başbakan-
dan şunların cevaplandırılmasını istirham ediyorum.

28 Ağustos 1976 da Nevşehir'e teşriflerinde bazı temeller
attılar. Aynı gün TRT'de 470 milyon liralık Nevşehir'e yatırım
yapıldığını, bunun temellerinin Sayın Başbakan tarafından atıl-
dığını ilân etti. Soruyorum.

1. Bunlardan bir tanesi de 277 milyon liralık elektrik izolas-
yon ve kablo fabrikası temelidir. Şimdi Sayın Başbakandan soru-
yorum :

Bu atılan elektrik izolasyon ve kablo fabrikasının yatırımı
devlet yatırı mıdır, 277 milyon liralık Naci Özen isimli bir şah-
sın adına mıdır?

TRT'de yayınlanmış olan bu haber için TRT'deki sorumlu-
lar hakkında ne gibi bir işlem yapılmıştır? Bunu öğrenmek isti-
yorum.

2. Yine, Başbakan Yardımcısı Sayın Erbakan Nevşehir'de
TÜMOSAN'ın Dişli Kutusu ve Aktarma Organları Fabrikasının
temelini attı. Temel atılan yerin istimlakı yapılmış mıdır? Yok-
sa Vatandaşların ekin tarlasının içine mi temel atılmıştır?

3. Nevşehir Patates üreticisi müşkül durumdadır. Toprak
Mahsulleri Ofisi kanalıyla alım yapılmakta ise de yeterli olma-
maktadır. Başka ne gibi tedbir düşünülmektedir?

4. Bugüne kadar Türkiye'de 160'a yakın genç öldürülmüş-
tür, Cephe iktidarının görev sırasında ,Hükümet bunların üstes-
inden gelemediğine göre Hükümet istifa etmeyi düşünüyor mu?
Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Başbakan 1 nci, 2 nci ve 3 nci suallere
cevap vermenizi, yalnız diğeri Hükümetin kendi şahsına münhasır
olan bir hadise, hükümet düşünüyor mu gibi, böyle bir soru-
lun olabileceği zannında değilim. Diğerlerinin cevaplandırılmasını
rica edeyim

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamlı) — 1 nci su-
alimize cevap vereyim.

Nevşehir'de 2.000 yeni konut yapılmasını planlamış bulunu-
yoruz.

MEHMET ZEKİ TEKİNER (Nevşehir) — Sayın Başkan,
sorum o değil.

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamlı) — 470 milyon
liralık temelden bahsettiniz onun için 2.000 yeni konut aslında
300 milyon lira civarında tutar.

Bir baraj inşaatının temeli atılmıştır. 100 milyon liradır. Ben gitmedim; ama arkadaşlarım gitti, Belediye tarafından yaptırılan bir iki köprüünün temelleri atılmıştır. Böylece 400, 450 milyon liralık bir tesisin temeli atılmıştır.

Bir de burada elektrik izolasyon tesisinin temeli atıldı. Bu özel bir şahsa aittir. Ben Türkiye Cumhuriyetinin Başbakanı olarak başı olarak vatandaşlarımın yaptığı şeylere de sevinçle katılırım. Bunda bir sakınca olmaması lazım. Verilen haberin yanlışlığı benim nazarı dikkatimi celbetmedi. Çünkü ben o haberi dinlememiş olabilirim; ama şimdi sayın milletvekili beni ikaz etti, meselenin üzerinde duracağım.

2 nci sualinize geleceğim. Nevşehir'de dişli kutu fabrikası yapılacaktır.

Şimdi bu kararnameye bağlanmıştır. Programa ilave edilmiştir. 462 tane saydığım tesisin içindedir. Yeri satın alınmış mı? 300 arazi sahibinden 297'sinden yer satın alınmış, 3 kişininki daha kalmış o da alınır. Binaenalyh 300 kişiden 297 sininki alındığına göre temel satın alınmamış bir yere atılmış değildir.

Patates üreticisi durumu hükümetimiz tarafından üzerinde itina ile durulmuş bir konudur. Gerçekten geçen sene 3,5 lira civarında idi, üreticinin sattığı patates, Bu sene Hükümetimiz tarafından üzerinde itina ile durulmuş bir konudur. Gerçekten geçen sene 3,5 lira civarındaydı üreticinin sattığı patates, bu sene 3-3,5 lira, 325 kuruş civarında, bu sene 185 kuruşa kadar düşmüştür, Patates saklanması fevkalade zor bir şey; ama ihraç imkanları mevcutken Türkiye'de Patates ekimi gelişmiştir. Bilhassa yurdumuzun Nevşehir, Niğde Bölgesinde, misli ovasında ve Nevşehir'le Göre, Kaymaklı arasında çalışkan Nevşehirli hemşehrilerimiz 15 - 20 metreden su çıkartmak suretiyle Boztepelere patates tarlası haline getirmişlerdir.

Patates fiyatları dünyada düştü, yani üretim, onu Tarım Bakanı arkadaşım bütçesinde size daha çok izah edecektir, dünyada düştü. Çünkü üretim umulandan çok fazla oldu. İki tedbir aldık Bir tanesi 100 milyon lira ayırmak suretiyle iki kuruluşumuza mübayaâ yaptırıyoruz; ikinci tedbir de, % 15 civarında vergi iadesi vermektir. Eğer bu tedbirler kifayet etmezse hükümet yenilerini alır.

Sanıyorum ki, bu şekilde suallerinizi cevaplandırmış oluyorum.

BAŞKAN — Tamam mı Sayın Başbakanım?

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamlı) — Evet efendim.

BAŞKAN — Sual sırası Sayın Orhan Kayhan'da?... Yok.

Sayın Mustafa Güneş?.... Yok.

Sayın Tekin İleri Dikmen?...

TEKİN İLERİ DİKMEN (Muş) — Sayın Başkan Sayın Başbakan'dan birbiriyle irtibatlı 4 sorum var.

1 - Layık Cumhuriyetin ve Devlet varlığının ellerinden daha çok tahrip edilmemesi için istifa etmeyi düşünüyormusunuz? (AP sıralarından görüşmeler)

2 - İstifadan, sizin için ve memleket için sayısız faydalar bulunduğu hakkındaki kanaatime iştirak ediyor musunuz?

HALİL KARAATLI (Bursa) — Gücünüz yetmedi mi baş vurduğunuz usul bu.

TEKİN İLERİ DİKMEN (Muş) — 3 - İstifa etmeyecekseniz, Türk gençlerinin beyinlerini daha ki zalim gibi yemekle meşgul Başyardımcınızı yanınızda iftiharla tutmakta devam edecek misiniz?

4 - Adam öldürmeler için bütçede kaynak gösterilmediğine göre, gerekli masraflar nereden sağlanmaktadır?

Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Dikmen, bunların hiç bir tanesini ben şahsen bütçeyle ilgili bir sual olarak kabul etmem mümkün değildir. (CHP sıralarından gürültüler) Bu, «Siz istifa edecekmisiniz?» (CHP sıralarından gürültüler) Bir dakika müsaade buyurun.

«Siz istifa edecek misiniz?», «İstifayı düşünüyor musunuz?» «İstifayı düşünmüyorsanız şöyle yapacak mısınız?.... bunlar bir hükümete sorulacak olan sualler değildir, rica ediyorum....

Bunları sual olarak kabul etmiyorum. (CHP Sıralarından «Hükümet nasıl murakabe edilir» sesleri, gürültüler)

Sayın Başbakan sualler bitmiştir; Sualler cevaplandırılmıştır. (AP sıralarından alkışlar.)

BAŞBAKAN SÜLEYMAN DEMİREL (Devamla) — Sayın Başkan saygıyla selamlıyorum: Sayın Milletvekillerini saygıyla selamlıyorum. (AP sıralarından «Bravo» sesleri, sürekli alkışlar)

ETEM EKEN (Çorum) — Sayın Başkanım, benim sualim vardı, benim ismimi yazmamışsınız.

BAŞKAN — Rica ediyorum, sualleri bizzat ben değil, katiplere, divan katiplerine tutturmak suretiyle aldım. Yazılmış olanların hepsini cevaplandırmaya çalıştım ve fırsat verdim ve isimlerini de okudum.

04SA 10 10(5)

ULB Halle

3/1

000 453 471





BASIN - YAYIN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

**Başbakanlık Basımevi
1977 — A N K A R A**

